Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

1921 оной ... гарана | № 256 (17379) | 1986 оной ноябриин 6, четверг | Сэн 3 мүн.

АГУУ ҮХЭМНАЙ ОКТЯБРЬhАА ЭХИТЭЙ

...дарта ойн баярые, түрэл совет Эхэ ...үдын эхи табиhан үдэрые бултадаа ...дэрэлтэйгээр угтажа байнабди. ...измын хүсэн түгэс революционно ...бэришэгүйгөөр баримталан дабша- ...нис партиингаа хүтэлбэри доро түй- ... амжалтануудаараа омогорхоно-

...дэ энэ бүгэдэ арадай hайндэрые би- ...шанартай эрхэ байдалда угтажа бай- ...эй XXVII съездын түүхэтэ шиидхэ- ...волюционно гүнзэгы удхаараа, үргэн ...удаараа Агуухэ Октябриин револю- ...үеын бодото үргэлжэлэл боложо то- ... оронной социально-экономическа хүг- ...урдадхаха гэhэн партиин холын ха- ...ооууд ниитын ажабайдалай бүхы шэг- ...удта шэнэдхэн хубилгалга хэхэ эрил- ...э хубилалтануудые бэелүүлгэ хүн зо- ...рагhоо, зохёохы ажалайнь абьяас ...ии шадабариhаа эхитэй. Энэл ушар- Центральна Комитедэй «СОВЕДҮҮДЭЙ ...ЭТЭДI ШЭНЭДХЭН ХУБИЛГАЛГА — ХҮН БҮХЭНЭЙ ХЭРЭГ МҮН! ЭКОНО-...ИТЫН АЖАБАЙДАЛАЙ БҮХЫ hАЛБА-... РЕВОЛЮЦИОННО ХУБИЛАЛТАНУУДЫЕ ...ЭЭР БЭЕЛҮҮЛЭГТЫ!» гэhэн уряада ... ажалшад габшагай ажалаараа харюу-... XXVII съездын баталhан түсэбтэ ар-... табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэ-... болзорhоонь урид, үлүүлэн дүүргэhэн ...социалис мүрысөөнэй манлайда дабшаг-... Хатуу шэрүүн, үндэр харюусалгатай, ...волюционно мүнөө үе сагта боложо бай-... хубилгалга эрдэм техникын дэбжэл-...лгэтэй, ажахы эрхилэлгые нарижуул-... хүгжэлтын дабшасые хурдадхал-... холбоотой. Эсэсэй эсэстэ эдэ хубилалта-...тэ экономико байгуулха, Эсэгэ оро-...айгаар хамгаалха, совет арадай нэгэ-...ууалхэ, тэрэнэй ажабайдалые саашаданьь ... арга олгохо. Иимэл хадань шэнэд-...га — бултанай, хүн бүхэнэй хэрэг гэжэ ...гүнзэгы удхатай байна бшуу.

...манай оронной хото городуудта, хүдөө ...үйлсэ талмайнууд дээгүүр hайндэрэй ...хүсэтэ мүрэнэй урасхал мэтэ мушха-... улаан тугууд намилзаха, уряа ло-...удэлмэришэн ангиин, ажалша хүнүүдэй ... дүүнүүд зэдэлхэ, арад зомнай агуухэ ... тугта үнэн сэхэ байhанаа, саашадаа ...гээр дабшаха байhанаа гэршэлхэ. Ма-... нииислэл — Москва хотын алтан одото ...крэлтнуудай сохидолтой зүрхэнэйнгөө ...илүүлэн hайндэрэй жагсаалда бүхы арад-... дабшаха. Үглөөдэр Буряад оронной-...үүдэй талмай дээгүүр республикымнай ажалшадай түлөөлэгшэд Агуухэ Октябрьда амжалтануудай тухайгаа элидхэжэ, саашанхи зорилгонуудаа бэелүүлхээр шиидэнги байhанаа мэдүүлхэ. hайндэрэй жагсаалай эхиндэ Улаан-Үдын Октябрьска районой ажалшад дабшаха, районой ажалшад hайндэртэ зорюулагдаhан социалис мүрысөөндэ Октябриин нэрэмжэтэ гэlэн нэрээ харюулжа, түрүү hуури эзэлээ. Республикымнай район бүхэндэ, арадай ажахын hалбари бүхэндэ сорын түрүүшүүл шалгаран гаранхай. Агуухэ hайндэрэй хүндэлэлдэ дэлгэрhэн мүрысөөндэ «Бурятэнерго» управлениин, Сэлэнгын экспедициин, Хлагтын плавиковошпадай руднигай, Тимлюйн цементын заводой, Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадай, Ивалгын леспромхозой, Улаан-Үдын ЛВРЗ-гэй, судна бүтээдэг заводой, «БАМтоннельстрой» управлениин 11-дэхи тоннельнэ отрядай Г. П. Лукьяновай хүтэлбэрилдэг бригадын болон бусад олон коллективүүд үглөөдэр hайндэрэй жагсаалнуудые толгойлхо хүндэтэ эрхэдэ хүртэбэ.

Түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй эхинhээ республикымнай олонхи промышленна предприятинууд жэгдэ hайнаар хүдэлжэ, продукциин ниитэ хэмжээе нёдондонойхиhоо 6,4 процент дээшэлүүлээ. Энэнь түсэбөөр хараалhанhаа дээшэ. Промышленна продукци гүрэндэ худалдаха арбан hарын түсэб 101 процент дүүргэгдээ. Ажалай бүтээсэ нёдондонойхидо орходоо 5,3 процентээр дээшэлээ. Хүдөөгэй таряашад болон малшад мүн лэ муу бэшэ дүнгүүдтэйгээр Октябриин hайндэрые угтажа байна. Таряашадай гүрэндэ 80 мянган тонно ороохо худалдаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэв. Ивалгын, Кабанскын болон Баргажанай районуудай малшад байгша оной гурбадахи кварталай дүнгүүдээр илалта түйлажа, дамжуулгын Улаан тугта, мүнгэн шангуудта хүртэбэ. Яруунын, Хэжэнгын, Мухар-Шэбэрэй, Хойто-Байгалай, Түнхэнэй районуудай малшад мүн лэ hайн дүнгүүдые түйлаhан байна. Агуу hайндэрэй хүндэлэлдэ габшагай ажалай үльгэр жэшээ харуулhан түрүүшүүлые тоолохо болоо hаа, барагдахагүй.

Теэд hанаагаа амарха, эршээ hуладхаха ямаршье ушар шалтагаан үгы. Шиидхэгдээгүй асуудалнуудта анхаралаа элсүүлхэ гээшэ ойн баярые тэмдэглэхэ эрхим hайн арга мүн гээд агуухэ багшамнай hургадаг бэлэй. Энэ заабариинь манай парти, совет хүнүүд жэншэдгүй бэелүүлдэг гуримтай. Республика доторнай Агуухэ Октябриин 70 жэлэй ойн баярта түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын хоёр жэлэй түсэб дүүргэхэ гэhэн үүсхэл үргэноор дэмжэгдэнхэй.

«СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ АЖАЛШАДI СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨ ХҮГЖӨӨГТЫ! УРАГШАА ДАБШАЛТЫН ДЭЛИСЫЕ ҮРГЭДХЭГТЫ, ЭРШЭЕЭ hУЛАДХАЖА, hАНААГАА АМАРЖА БОЛОХОГҮЙ!

«1986 ОНОЙ ТҮСЭБТЭ ДААБАРИНУУДЫЕ ДҮҮРГЭЕ! АРБАН ХОЁРДОХИ ТҮСЭБТЭ ТАБАН ЖЭЛДЭ hАЙН ЭХИ ТАБИЯ!» — гэжэ партиин уряа хүн бүхэнине шэнэ илалтануудта зоригжуулна. Бүгэдэ арадай энэ тэмсэлдэ илахын тула ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, бүхы нөөсэнүүдые ашаглаха, хуушарhан ёhо гуримуудые шэнэдхэхэ, апмалта арьбалалтын гуримые сахиха гээшэ амин шухала. Энэ хүнгэн бэшэ хэрэгые коммунистнууд, арадай депутадуудай нютагай Соведүүд, совет профсоюзууд, үзэл сурталай хүдэлмэрилэгшэд эмхидхэжэ, олониитэдэ ойлгуулжа байха уялгатай.

Агуухэ революциин түрүүшын үдэрhөө манай орон бүхы дэлхэйн арадуудай эб найрамдалай, амгалан байдалай туг үргэhэн, дайн сэрэгые зайсуулхын, буу зэбсэг үсадхахын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэдэг. Партиин XXVII съездын зохёон баталhан манай эб найрамдалта гадаадын политика мүнөө үеын шахардуу шанга байдалые hулаpуулгада шэглүүлэгдэнхэй. Рейкьявигта болоhон уулзалга дээрэ нүхэр М. С. Горбачевой оруулhан дурадхалнуудые бүхы дэлхэйн арадууд дэмжэнэ. Аха дүү социалис оронуудай түлөөлэгшэд эдэ үдэрнүүдтэ Бухарестдэ сугларжа, хани барисаанай, бэе бэедээ туhалалсаагын, саашадаа амжалта түгэс дабшалтын гол шэглэлнүүдые тодорхойлно. Советскэ Союзай болон социалис оронуудай дурадхалаар Европодо аюулгүй байдал, эб найрамдалта харилсаа холбоо тогтоохо тухай асуудалнуудаар гурбадахи уулзалга эдэ үдэрнүүдтэ Венэдэ үнгэргэгдэжэ байнхай. Ядерна тэhэрэлгэнүүдые болиоулха, хүн түрэлтэниие үхэлтэ аюулhаа абарха гэhэн уряатайгаар манай орон Баруунай хүтэлбэрилэгшэдтэ хандаhаар аяар 15 hара болобо. Эдэ 15 hарын туршада манай оронной ядерна зэбсэг туршалгын полигонууд дээрэ хон-жэн. Иимэ амгалан байдалай бүхы дэлхэй дээрэ тогтонижохын түлөө бидэ саашадаашье тэмсэхээр шиидэнхэйбди.

— ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ БА АРАДУУДАЙ АЮУЛГҮЙ БАЙДАЛАЙ, УЛАСХООРОНДЫН ҮРГЭН ЕХЭ ХАРИЛСААНАЙ ПОЛИТИКА — СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ ЛЕНИНСКЭ ГАДААДЫН ПОЛИТИКА МАНДАХА БОЛТОГОЙ! — гэhэн уряа дэлхэй дүүрэн зэдэлжэ, эб найрамдалай тала баригшадай сэдьхэл зүрхэндэ тэмсэлэй ошо бадаруулна. Уласхоорондын хүдэлмэришэн ангиин, түрүү үзэлтэй ажалша хүн түрэлтэнэй үглөөдэр Агуухэ Октябриин хүндэлэлдэ баярай, тэмсэлэй жагсаалда бодожо, hанаа, дуугаа нэгэдүүлэн урагшаа дабшахань лабтай.

— АГУУХЭ ОКТЯБРИИН СОЦИАЛИС РЕВОЛЮЦИИН 69 ЖЭЛЭЙ ОЙ МАНДАХА БОЛТОГОЙ!

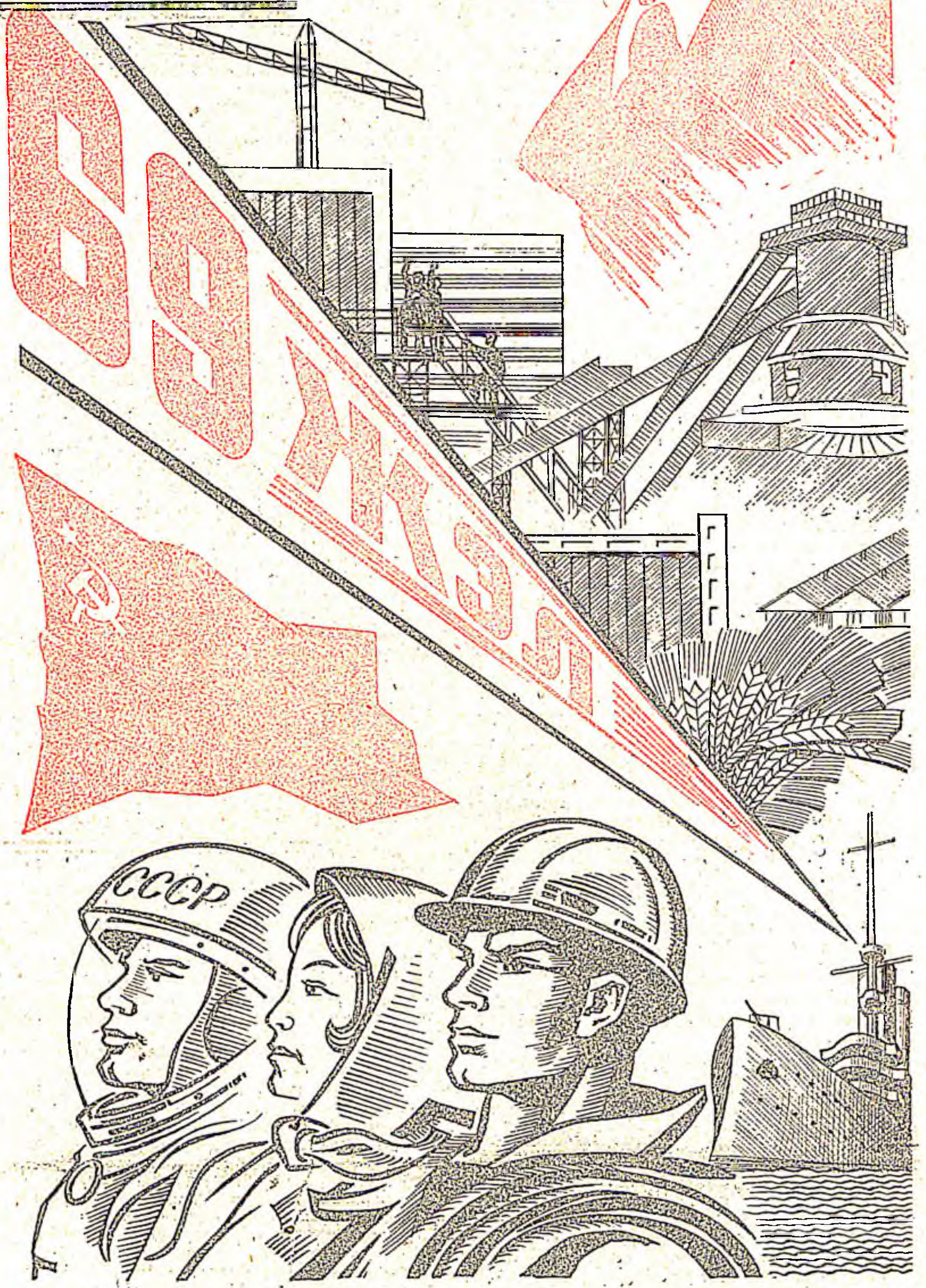

Р. АБИДУЕВАЙ плакат.

> **КПСС-эй XXVII съездын ленинскэ хараа шэглэлээр — коммунис байгуулалтын болон эб найрамдалай замаар урагшаа!**
>
> (КПСС-эй ЦК-гай Уряануудhаа).

АЖАЛАЙ БЭЛЭГҮҮД

...РЭХЭ ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБӨӨР

Жэлэй эхинhээ эжалай бүтээсэ түсэбhөө гадуур 2,4 процентээр дээшэлүүлхэ, [illegible] байгша оной түсэб 112 процент дүүргэхэ гэжэ [illegible].

Цехэй коллективэй мастер М. И. Кульшиной хүтэлбэрилдэг бригадын [illegible].

[illegible]

А. БЕЛОУСОВА.

Ажалай алдар солын Улаан туг Калининай нэрэмжэтэ колхозой Покровско hү hаалиин фермэ [illegible].

[illegible]

УЯЛГАА ДҮҮРГЭБЭ

[illegible]

М. САНДАНОВ.

БОЛЗОРhООНЬ УРИД ЭЛИДХЭБЭ

[illegible] Агуухэ Октябриин социалис революциин алдарта 70 жэлэй ойн [illegible].

[illegible] дүүргээд, даабариhаа гадуур 300 мянган нүгэлэнай дальбараа гаргажа, ажахынгаа шубуушадта үгөө.

Хамтын подрядай гуримда ороод, аша үрэтэйгөөр хүдэлhэнэй зэргээр түлөөhэ абадаг энэ коллективтэ түрүү хүнүүд олон. Операторнууд Н. Ф. Стременова, Л. М. Матвеева, В. И. Андреева, Екатерина, Галина Галицкаянууд эрхим ажалаараа шалгарна.

А. ХАЛТУЕВ.

Кабанскын район.

ШЭНЭ НЭРЭНҮҮД

[illegible]

Совхозой hаалишад үнэн шударгы ажалзараа, үндэр үрэ дүнгүүдые түйлана. Мүнөө үбэлжэлгын эхилhэнhээ хойшо эндэхид hаамхай үнеэн бүриhөө үдэрэй 9,5—9 килограмм хүрэтэр hү hаана.

Т. БАДМАЕВА.

...ОЛДОЛГОhОО ЗАХАТАЙ

[illegible] гүрэндэ тушааха жэ- ...даабарие амжалтатай ... Эдэнэр мүнөөдэ- ...лаар тоhоной завод- ...хамта 123,8 мянган ...hү худалдажа, түсэ- ... процент дүүргэhэн ... Түсэбэй дүүргэлтэ- ... нэрэмжэтэ, «Искра», «Коммунизм», «Заган» колхозуудай, «Эрдэм», ...ец», Сутайн совхо- ...hаалишад, үхэршэд ху- ...гээр оруулаа. Эдэ ...hү худалдаха даа- ... үнинэй дүүргэн-...

...нүүдые абажа ха- ... «Искра» колхозой Но- ... hүнэй фермын ... байгша ондо үнеэн ... 3000 килограмм hү ...түлөө тэмсэлдэ орон- ...нэтэрүүгээр хүдэлжэ ...түс фермынхид нояб- ...рэнэй байдалаар үнеэн ...дунда зэргээр 2536 ... hү абаа. Үлэгшэ ...соо тэдэнэр үнеэн ...464 килограмм hаа- ... фермэнүүд, «Эрдэм» совхозой hүнэй комплекс сагаан эдеэ ехээр үйлэдбэрилхэ талаар оролдолго гаргаан хүдэлнэ. «Забайкалец» совхозой Хүhөөтын фермын малшад хамтын подрядай гуримаар ажалладаг болсходоо, үндэр дүнгүүдые түйлажа байнхай.

«Искра» колхозой Новостройкын hү hаалиин фермын түрүү hаалишан, республиканска гурбан мянгатанай клубай гэшүүн Н. Е. Козлова байгша ондо дахинаа үнеэн бүриhөө 3000 гаран килограмм hү hаахын түлөө оролдожо ябана. Тэрэнэй нүхэд Н. Г. Митрофанова, Л. Г. Козлова, Н. Ф. Хакимулина, П. С. Братенькова гэгшэд энэ жэлдэ гурбан мянгатанай зэргэдэ гараханнь.

Районой малшадай саашанхи гол зорилгонь хадаа энэ жэлэй малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ, сагаан эдеэ үйлэдбэрилгээ улам дээшэлүүлхэ хэрэг болоно.

В. ШИРДАРМАЕВ.

ТҮРҮҮШЫН ДАБААН ГАТАЛАГДАА

Район соогоо эгээн түрүүлэн манай совхозой Шаманкын фермэ энэ жэлдэ үнеэн бүриhөө 2000 килограммhаа дээшэ hү hааба.

Түбхын түрүүн ажалай эмхидхэл гуримшуулжа, поточно цехэй арга хэрэглэдэг, хамтын подрядаар хүдэлдэг болоод, малайнгаа үүлтэр hайжаруулха, тэдэнээ үбhэ тэжээлээр хүсэд хангаха хэмжээнүүдые абаhанай ашаар hүүлэй жэлнүүдтэ фермэдэ үнеэдэй hү шэмэ хараа байса дээшэлжэ эхилээ юм.

Тингэжэ энэ жэлдэ үнгэрhэн октябрь hарын hүүл багаар тус фермынхид үнеэн бүриhөө hү hаамые 2000 килограммай хилэдэ хүргэhэн тухайгаа элидхээ. Коллектив соогоо түрүүлжэ ябадаг hаалишад В. М. Меньшикова — 2472, Н. А. Тихонова — 2452, Г. И. Степанова — 2284 килограмм hү үнеэн бүриhөө hаагаад байна.

Өөhэдынгөө арга боломжонуудые хаража үзөөд, эндэхи hаалишад жэлэй hүүл болотор үнеэн бүхэнэйнгөө hаамые 2300 килограммда хүргэхэ гэжэ шиидэв.

Мүнөө эндэ ябахада бүхы юумэнь гуримтай зохид, малайнь байрануудай газаахи, досоохи сэбэр байдаг болонхой. Тоо бүридхэлынь нарин нягтаар хэгдэнэ. Үнеэдтэ үбhэ тэжээл буйлуулжа эдюулхэ, тэжээлэй рацион наринаар сахиха, фермэдэхи үдэр бүриин ажалай тогтомол гурим жэншэдгүй бэелүүлхэ гэхэ мэтэ хэрэгтэ эндэ тон шанга эрилтэ табигдадаг болоо.

Имагтал эдэ бүгэдын ашаар коллективэй ажалай үрэ дүнгүүд хараа байса дээшэлээ, хүнүүд эдэбхи, оролдолго ехэтэйгээр хүдэлдэг болоо.

Н. БУБНОВ,
Хурамхаанай районой hахалиин совхозой партбюрогой секретарь.

«Бурятгеология» нэгэдэлэй геолого-бэдэрэлгын экспедицинүүдэй коллективүүд Буряад оронной үргэн дайдаар бэдэрэлгэнүүдые хэжэ, олон хэбтэшэнүүдые олоод, промышленна аргаар ашаглалгада үгэhэн байха юм. Жэшээлхэдэ, Сэлэнгын экспедициин геологууд Хэлтэгын плавико-

АШАГЛАЛГАДА ТУШААНА

шпадай хэбтэшэ олоо hэн, Фофоново шадархи барилгын шулуунай хэбтэшые тушаагаа.

Энэ экспедицидэ байгша оной даабарие дүүргэhэн коллективүүд тодороо. Мастер П. Яковлев, О. Довронов гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг үрэмдэлгын бригаданууд жэлэй түсэбые гурбан hараар уридшалан дүүргэжэ, мүнөө ерэхэ жэлэй февралиин түсэбөөр ажаллажа эхилээ. Дэб дээрээ нэгэдэлэй 9 бригада байгша оной түсэб болзорhоонь урид дүүргээ. Сэлэнгын экспедициин геологуудта нэгэдэлэй коллективүүдэй дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ нэгэтэ бэшэ шалгарhанайнь түлөө, КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, проф союзуудай соведэй дамжуулгын Улаан туг барюулагдаа.

Н. ПЕТРОВА,
«Бурятгеология» нэгэдэлэй таhагай ахалагша инженер.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй УКАЗ

УЛААН-ҮДЭ ХОТЫН СОВЕТСКЭ РАЙОНОЙ АРАДАЙ СҮҮДЭЙ АРАДАЙ СУДЬЯЕ hУНГАХА ҮДЭР ТУХАЙ

«РСФСР-эй районно (городской) арадай сүүдүүдые hунгаха тухай» РСФСР-эй Хуулиин 54-дэхи статьягай үндэhөөр Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум иигэжэ тогтообо:

Эрхэ түлөөлэлгэнүүдэйнгээ болзорой дүүрэхын урда тээ ондоо тээшээ гаража ошоhон судьягай орондо hунгуулиин 1-дэхи округто Советскэ районой арадай сүүдэй арадай судьяе hунгаха hунгалтые 1986 оной декабриин 7-ной воскресенидэ үнгэргэхэ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо В. АГАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь А. БЕРЕЩИНОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1986 оной октябриин 28.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй УКАЗ

БЭШҮҮРЭЙ РАЙОНОЙ АРАДАЙ СҮҮДЭЙ АРАДАЙ СУДЬЯЕ hУНГАХА ҮДЭР ТУХАЙ

«РСФСР-эй районно (городской) арадай сүүдүүдые hунгаха тухай» РСФСР-эй Хуулиин 54-дэхи статьягай үндэhөөр Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум иигэжэ тогтообо:

Эрхэ түлөөлэлгэнүүдэйнгээ болзорой дүүрэхын урда тээ ондоо тээшээ гаража ошоhон судьягай орондо hунгуулиин 1-дэхи округто Бэшүүрэй районой арадай сүүдэй арадай судьяе hунгаха hунгалтые 1986 оной декабриин 7-ной воскресенидэ үнгэргэхэ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо В. АГАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь А. БЕРЕЩИНОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан,
1986 оной октябриин 28.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй УКАЗ

КАБАНСКЫН РАЙОНОЙ АРАДАЙ СҮҮДЭЙ АРАДАЙ СУДЬЯНАРЫЕ hУНГАХА ҮДЭР ТУХАЙ

«РСФСР-эй районно (городской) арадай сүүдүүдые hунгаха тухай» РСФСР-эй Хуулиин 54-дэхи статьягай үндэhөөр Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум иигэжэ тогтообо:

Эрхэ түлөөлэлгэнүүдэйнгээ болзорой дүүрэхын урда тээ ондоо тээшээ гаража ошоhон судьянарай орондо hунгуулиин 1-дэхи, ба 4-дэхи округуудта Кабанскын районой арадай сүүдэй арадай судьянарые hунгаха hунгалтые 1986 оной декабриин 7-ной воскресенидэ үнгэргэхэ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо В. АГАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь А. БЕРЕЩИНОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан,
1986 оной октябриин 28.

Хубисхалай улаан туг доро...

ШЭНЭДХЭН ХУБИЛГАЛГЫН ШЭГЛЭЛЭЭР

КПСС-эй XXVII съезд совет арадай үмэнэ угаа орёо, үндэһэн шухала зорилгонуудые бэелүүлхэ эрилтэ табяа. Тэдэнние дажа дүүргэхэ гэзшэб гэһэн бодол толгойдо зайлашагүйгөөр түрөөд лэ байна. Тиихэдээ хуушанайнгаа гуримаар сэшэдэ хүдэлжэ огто болохогүй байна гэжэ ойлгоноош.

Ажабайдалай шата бүхэнэй байдалые шэнэдхэн хубилгаха, үйлэдбэриин хүгжэлтэ хурдадхалгые шууд замда гаргаха түхэй үгэнүүд мүнөө али зэргын хүсэлэр сонсогдонобо? Гэхэтэй хамта энээнһээ уламжалан, бидэ урда жэлнүүдэй хүдэлмэриин үрэ дүнгүүдһээ тон зүб тобшолол хэжэ, шэнэ шатангаа зорилгонуудые жэншэдгүй гэөр дүүргэхэ эрхэ нүхэсэл байгуулха ёһотойбди. Тобшолол хэмээр, найса бодожо үзэмөөр зүйлнүүд олон лэ ха юм.

Урда жэлнүүдэй дүнгүүдые бараг һэн гэжэ болохогүй байна. Манай районой ажахынууд арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэбые олон зүйлнүүдээр дүүргэжэ шадагүй һэн. Һү, нооһо, хартаабха, овощ тушаалгаар гүрэндөө үрилтэ гараа. Хартаабхын, овощой ургаса бүринһөө муу һэн. КПСС-эй XXVII съездһээ хойшонхи байдалые согсолон шэнжэлээд үзэхэдэ, районой худөө ажахы хүгжэлтэдэ горитой амжалта туйлагдаад байна. Һү, мяха, нооһо, үндэгэ абаха, түрэлдэ худалдаха түсэб үлүүлэн дүүргэгдэжэ, һүн худалдахаа дээшэ 115, мяха — 117, нооһо — 106, үндэгэ — 101 процент дүүргэгдэв. Һаалиндуудай энэ үеынхид сэсуулбал, һү тушаалга 21, мяха — 15, нооһо — 28, үндэгэ — 5 процентээр дээшэлһэн жэшээтэй.

Энэ амжалтада Оронгын, «Пригородный», Халюутын, «Заветы Ильича» совхозуудай, Сотниковой ба Улаан-Үдын шубуунай фабрикануудай, һуралсалай «Байгал» ажахын коллективүүдэй оруулһан хубита ехэ гэжэ тэмдэглэмээр.

Малшадай ажал үндэрөөр сэгнэгдэв. 1985—1986 онуудай малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхын, мал ажалай продуктнуудые абалга болон худалдалгые дээшэлүүлхын түлөө дэлгэрһэн Бүхэсоюзна социалис мүрысөөнэй дүнгөөр манай район илагшадай тоодо оролсожо, КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй ба ВЛКСМ-эй ЦК-гай Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа бшуу. Иимэ ехэ шагнал мүн «Пригородный» совхоздо олгогдоо.

Октябриин революциин 69 жэлэй ойе һайндэрлэлгын урдахана үшөө нэгэ баясамаар мэдээсэл түнхаглагдаба. Мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгэ болон гүрэндэ худалдалгые дээшэлүүлхын түлөө республикын районуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй 1986 оной гурбадахи кварталай дүнгөөр манай район энэ мүрысөөндэ нэгэдэхи һуури эзэлһэндэ тоологдожо, КПСС-эй обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй, профсоюзуудай республиканска соведэй ба ВЛКСМ-эй обкомой дамжуулгын Улаан тугта, 1200 түхэригэй мүнгэн шанда хүртэбэ.

Энэ жэлэй тэжээл бэлэдхэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхын түлөө социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ манай районой ажалшад эхи табяа һэн. Ажахынууднай тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэриие хэхэд һараар эртүүр эхилээд, таряа хурялгын захалха багаар тэрэнээ дүүргэжэ шадаа. Үбһэ хуряаха түсэб 125, сенаж дараха — 152, витаминтай ногооной гурил татаха—101 процент дүүргэгдэв. Зүгөөр силос дарална даабаридаа бишыхан хүрөөгүй, 92 процент болоо һэн. Үбэлжэлгын үедэ малай условно толгой бүхэндэ 19 центнер тэжээлэй единицэ хүртэмөөр элдэб янзын зүйлнүүд бэлэдхэгдээ гээшэ.

Шэнэдхэн хубилгалгые, хурдадхалгые хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ талаар абтажа эхилһэн түрүүшын хэмжээнүүд газар таряалан эрхилэлгэдэ аша туһатай нүлөө үзүүлбэ. Энэ жэлдэ районоороо дунда зэргээр гектар бүриһөө 17,3 центнер орооһо абаабди. Харин арбан нэгэдэхи табан жэлэй жэл бүхэнэй ургаса 13,9 центнер болоһон юм. Халюутын совхозойхид гектар бүриһөө 21,5 центнер ургаса абаһан байна. Ивалгын ОПХ-гай В. Т. Хабаловай хүтэлбэрилдэг хүрэнгын элитнэ таряа ургуулдаг бригадын коллектив 3096 гектарай тус бүриһөөнь 20,1 центнер орооһо хуряажа, түсэбөө 140 процент дүүргэв.

Ургаса хуряалгын хүдэлмэри тон эмхитэйгээр, түргэн шууд үнгэргэгдэһэн байха юм. Ивалгын ОПХ-гай комбайнернууд В. И. Колмаков 9059 центнер, И. М. Макин 8877 центнер, Е. Ф. Лаптев 8779 центнер орооһо сохижо, урдань үзэгдөөгүй амжалта туйлаа. Хүрэнгын хартаабха ургуулдаг мүн лэ энэ ажахын В. Б. Еташкинай даадаг звено гектар бүриһөө 201 центнер хартаабха, «Пригородный» совхозой Т. Я. Хлыпинагай толгойлдог овощ ургуулагшад 36 гектарай тус бүриһөөнь 118 центнер ургаса абаһан алдартай.

Газар таряалан дээрэ амжагдаһан һайн дүнгүүд имагтал элдүүрилгэ, тарилга болон харууһалалгын түрүү технологи үйлэдбэридэ оролдосотойгоор нэбтэрүүлжэ эхилһэнэй, бусад шухала хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлһэнэй аша туһа мүн гэжэ хэлэхэ дүүрэн эрхэтэйбди. Энэ хадаа шэнэдхэн хубилгалгын түрүүшын урагшатай алхам болоно. Мал ажал дээрэшье шэнэдхэн хубилгалгын удхатай хэмжээнүүд абтажа захаланхай. Эхэ хонидые искусственна аргаар үрэжүүлгын хүдэлмэри тон богони болзор соо үнгэргэгдөө. Олон отаракуудта Буряадай түхэлэй забайкалиин үүлтэрэй эхэ хонид Хойто-Кавказай нарибтар нооһотой үүлтэрэй хусануудай үрөөр үрэжүүлэгдээд байна.

Үнгэрһэн май һарада КПСС-эй райкомой пленум болоо һэн. Тэрээн дээрэ ниитын адууһа малда бардам хүрэхэ тэжээлэй үндэһэ һуури байгуулха тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэһэн байгаа. Тиихэдээ малай тэжээл буйлуулгын асуудалда ехэ анхарал хандуулагдаа һэн. Ажахы бүхэндэ тэжээл буйлуулгын цех бии болгохо гэһэн эрилтэ табигдаа. Оронгын, «Сэлэнгэ» совхозуудта, «8-е Марта» колхоздо, һуралсалай «Байгал» ажахыда, Ивалгын совхоз-техникумдэ тэжээл буйлуулгын цех нэмээгдэжэ тодхогдобо.

Арбан хоёрдохи табан жэлэй түсэб бэелүүлгэ хадаа имагтал хүнүүдэй, кадрнуудай хүсөөр бүтэхэ ха юм даа. Тиимэһээ ажалша хүндэ хандуулдаг анхаралаа улам гүнзэгырүүлхэ уялгатайбди. Хүнүүд лэ шэнэдхэн хубилгалгымнай уг зорилгые хүсэндэнь хүргэхэ байна бшуу. Ажаһуудалай, соёл-гэгээрэлэй асуудалнуудые хойшолуулашагүйгөөр шиидхэхэ хэрэг гарана. Хэнэйшье мэдэһээр, республикын түрүү ажахынуудта малшадай гэрнүүд хүдэлжэ эхилэнхэй. Манай районой һуралсалай «Байгал» ажахыда, Ивалгын совхоз-техникумдэ иимэ гэрнүүд һаяар ашаглалгада оруулагдахань.

Хүдөө ажахые ашаг үрэтэйгөөр эрхилхэ талаар манай районда зарим тэды шэнэ арга дүршэл хэрэглэгдэнэ. Тэрэнэй ашаар ажахы эрхилэлгын, хүтэлбэрилгын, урмашуулгын онол арганууд улам нарижуулагдана. Тиигэжэ районой ажалшадай ажалай эдэбхиие улам бадаргаха эрхэ нүхэсэл байгуулагдана. Хамтын подрядые ажалай эмхидхэлэй болон түлөөһэнэй гол оньһон болгохын тула партийна организацинууд ехэ оролдолго гаргажа байнхай. Энэл хадаа экономикые хүгжөөлгын оньһон, барагдашагүй арга боломжо бшуу. Тэжээл бэлэдхэлгын үедэ 38 звено хүдэлөө һэн. Тэдэнэй 27-ниинь ажалаа хамтын подрядай гуримаар эмхидхээ.

Манай районой бии болгогдоһоор оройдоо жэлһээ үлүүхэн саг үнгэрбэ. Энэ хугасаа соо эмхидхэлэй, түбхинэлгын, кадрнуудые шэлэн оложо, тааруулан табиха талаар орёо асуудалнуудые шиидхэхэ баатай болообди. Тиигээдшье нэгэ томо райониие хоёр район болгожо хубааһан ушар хүтэлбэриие шэнэдхэн хубилгалгын удха шанартай хэмжээн болоно гэжэ хэлэхэ байнаб. Районно шатын партийна, совет болон ажахын хүтэлбэрилхы органууд харьяата ажалша коллективүүдтэ, ниитын эмхинүүдтэ, али бухы ажабайдалда тон дүтэ боложо, арадай ажахын, соёлой, социальна хүгжэлтын асуудалнуудые тодорхойгоор шиидхэхэ аргатай болоһыень манай ойр зуурын ажал гэршэлнэ. Жолосгоо һуладхангүй, урагшаа шууд дабшаха, шэнэдхэн хубилгалгын гол эшэ үндэһые гүнзэгыгөөр үндэһэжүүлхэ гээшэ Ивалгын районой олониитэ ажалшадай дайшалхы зорилгонь болоно.

Агууехэ Октябриин социалис революциин 69 жэлэй ойе омогорхол түгэсөөр һайндэрлэжэ байхадаа, амжаһанаараа һанаагаа амархагүй, харин улам эдэбхитэйгээр, холын уг зорилготойгоор хүдэлхэ, зол жаргалтайгаар ажаһуухын, энхэ тайбан байдалай түлөө тэмсэхэ байһанаа бидэ мэдүүлнэбди.

А. ЦЫМБАЛЮК,
КПСС-эй Ивалгын райкомой нэгэдэхи секретарь.

Хүдэлмэришэн ангиин, колхозно таряашадай болон арадай интеллигенциин эбдэршэгүй бата холбоон мандаха болтогой!

(КПСС-эй ЦК-гай Уряануудһаа).

«ЗАЛУУШУУЛДА НАЙДАНАБДИ»

Репортаж

— Үйлэдбэри зогсолтогүй хүгжэнэ. Баримтануудые дурдаа һаа олон. Жэшээлхэдэ, манай бригадын участогуудые дурдая. Капроноор шудхалга хэхэ шэнэ станогууд һая тодхогдоо. Гальванигуудай ажалые хүнгэдхэхөөр ваннанууд табигдаа. Удангүй энэмнай амараа цех болохо юм. Клапануудые анханайнь түхэлдэ оруулдаг шэнэ участок эмхидхэгдээ. Урдандаа эдэ детальнууд хэрэглэмжэһээ гараад, хаягдашадаг һаа, мүнөө хоёрдохи «наһаяа эдлэнэ» бшуу,— гэжэ Шэнэ-Бэрээнэй авто-заһабарилгын заводой бригадир Л. И. Манзуров хөөрэнэ.

Авто-заһабарилгын гол цехэйхид республикын зүг бүриһөө, Эрхүүгэй, Шэтын областьнуудһаа ороһон ГАЗ-53, ГАЗ-52 түхэлэй автомашинануудые «хүл дээрэнь» гаргажа, шухала үүргэ дүүргэдэг юм. Л. И. Манзуровай толгойлдог бригада «Түсэбтэ табан жэлые—дүрбэн жэл соо», «Агуу Октябриин 70 жэлэй ойдо—түсэбтэ табан жэлэй 2 жэлэй түсэбые» гэһэн уряа дэлгэрүүлээд, хүдэлжэ байнхай. Эдэнэй үүсхэлые завод дотор Л. П. Ланцовагай, Л. Г. Нелюбинэй ударидадаг бригаданууд, О. Г. Мункуевай хүтэлбэрилдэг мастерска участок дэмжэһэн байна.

— Хоер жэлэй саана бригадамнай хамтын подрядта оруулагдаа һэн. Тэрээнһээ урагша хүн бүхэн өөр өөрынгөө урдахиие хараад ябадаг байгаа. Харин мүнөө нэгэ уг зорилготой хадаа хойнотолгодо орогшодтоо туһалнабди, бэе бэеэ дэмжэнэбди. Хүн бүхэмнай токариин, фрезеровщигой, слесариин, хэб дарагшын, гальванигай мэргэжэл дууһан шудаланхай,— гэжэ нүхэр Манзуров хөөрэнэ.

Ажалда хабаадалсаһанай коэффициентээр салин хүлһэн түлэгдэнэ. Детальнуудые хуушан түхэлдэнь бүри олоор оруулхын түлөө оролдолго гаргагдана гээшэ. Энэ ушарта салин хүлһэниинь дээгүүр байдаг.

— Энэмнай юрэ бусын алмалта гээшэ. Шэные табихын орондо хуушанаа жэншэдгүй заһажархихада, ёһотойл алмалта бшуу. Гол түлэб блогуудһаа бэшэниинь хуул заһабарилжа боломоор юм,— гэжэ Л. И. Манзуров ажаглалта хэнэ.

Автомат оньһон түхеэрэлгэ дүржэгэнэн хүдэлгэгдэнэ. Леонид Изотович удаан ашаглалгада байһан клапан гартаа абажа, автомадай «аман» уруу хэжэрхинэ. Саг зуура тэрэнь мүлигдөөд, угаагдаад, бэлэн болгогдоно. Иигэжэ үдэрэй туршада 300—400 клапан хэрэглэмжэдэ орохоор болгогдоод, хайрсагуудта ябталагдана.

— Хэрэгтэй болоо һаань, ажалэйшье һүүлээр үлэхэбди. Нэгэмнайшье арсахагүй. Коллективнай тогтонижонги, дундуур зэргын наһатайшуулбди. Байра байдалнайшье һайн, болбосон түхэлтэй гэрнүүдтэ нүүжэ оронхойбди. Найдамтай халааншье бии. Нёдондо заводой, мүн эндэхи һургуулиин хүтэлбэрилэгшэдэй үүсхэлээр һуралсалай-үйлэдбэриин 40-дэхи цех бии болгогдоо. Һургуулиин һурагшад ажалай хатуужал эндэ гарана. Миний хүбүүн Владимир хоердохи разрядай токариин үнэмшэлгэтэйгөөр һургууляа дүүргээ. Армида мордонхой. Ерээд хүдэлнэ гү, һураха гү — өөрынь дуран. Совет оронойн эрхэтэндэ, юрэдөө, һураха, хүдэлхэдэнь хизаарлалта байха бэшэ. Октябриин хубисхалаар шэрээгдэһэн зол жаргалнай энэл ха юм,— гэжэ үнинэй хүдэлмэришэн сэдьхэлээ хүлгүүлэн хэлээ бэлэй.

Капрон шудхадаг участогта хүрэбэбди.

— Энэ заводые өөһэдөө барилсаа һэмди. Нүхэ малтаһан, ханануудые бодхооһон, шала дэбдиһэн зомди. Тиимэһээл үйлэдбэримнай манда илангаяа дүтэ юм. Удангүй наһанайнгаа амаралтада гарахамнай. Шадал шандааһаяа гамнангүйл хүдэлөөбди даа. Мүнөө Агуу Октябриин һайндэрые угтуулан дэлгэрһэн мүрысөөндэ бригадамнай шалгарба гэжэ мэдэхэдээ, баярлаабди,—гэжэ ажалай ветеранууд В. С. Шурыгина, М. И. Матвеева гэгшэд хөөрэнэ.

Эдэнэй дурсалгануудта сасуулганууд олон. Анхан автомашинануудай детальнуудые хүйтэн солярка соо гараараа угаадаг һаа, мүнөө автомат аргаар угаагдана. Капроноор урдань оройдоол 15 зүйл хэгдэдэг һаа, мүнөө 70—80-да хүрэнэ. Резинээр нэгэшье зүйл бүтээгдэдэггүй һэн. Ажалай эрхэ байдалай һайжарһан, гаргагдадаг продукциин зүйлнүүдэй олошорһон тушаа хөөрэхэ зуураа ээлүүдгүй гэр бүлэ, үхибүүд тухайгаа дурдана. «Өөһэдынгөө замаар ябуулхые оролдообди. Хүбүүдни Петр, Александр заводто жолоошодоор хүдэлнэ. Марфа Ильиничнагай басаган Галина заводойнгоо барилга дээрэ сметчигээр ажаллана. Хэрэгыемнай үргэлжэлүүлхэ хүнүүд бии гээшэл,— гэжэ В. С. Шурыгина хэлэбэ.

Г. ДАШЕЕВА,
манай корр.

Загарайн район.

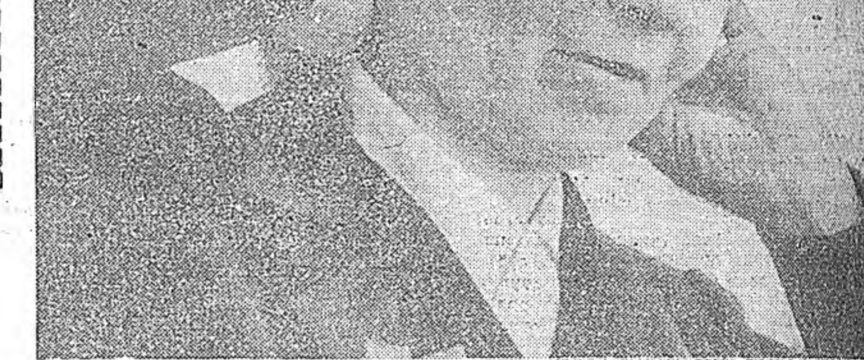

Суута һаалишан Тагзима Сабировна Закирова Сэлэнгын районой XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой Залаагай һүнэй фермэдэ хори гаран жэлэй туршада һаалишанаар хүдэлдэг юм. Ажалай Улаан Тугай орденто, ВДНХ-гай хэдэн олон медальда хүртэһэн республикын мэдээжэ һаалишан даваа... үнеэн бүхэнһөө 9 һарын хугасаа... килограмм һү һаагаад байна. Тэр... Октябриин Революциин орденоор ш...

С. БАЛДУЕВА...

АЖАЛАЙ ХАЛУУН ОХИН СООГУ...

Үргэн уужам Эхэ орон дээгүүрнай энэ үдэр Агуу Октябриин һүр жабхаланта улаан тугууд намилзажа, ажалшан арадуудай нангин һайндэр мүндэлэн ерэбэ.

Саһан мундаргата Саяан уулануудай эгээл хормойдо оршодог манай Туранай совхозой тосхон һууринууд, холо, ойрын гүүртэнүүдэй үбэлжөөнүүд энэ үдэр баһал һайндэрэйхеэр шэмэглэгдэнхэй, хаа хаанагүй согтой хүхюун хүгжэм, дуунууд зэдэлжэ, эршэтэ халуун ажалай охин бусалан байна.

Түнхэн нютагай эгээл саада захын, хада уулын хабшал соогуур, ой тайгын захаар оршодог газартай, таряан болон мал ажал эрхилхэ талаар хүнгэн бэшэ эрхэ байдалда байдагшье һаа, совхоз һүүлэй жэлнүүдтэ үйлэдбэридөө горитой хүгжэлтэ туйлана.

Жэшээлхэдэ, үнгэрэгшэ арбан нэгэдэхи табан жэлдэ мяха, һү, нооһо абаха, гүрэндэ худалдаха бүхы түсэбүүдээ амжалтатайгаар дүүргээ һэн. Мүн хурдадхалгын, шэнэдхэн хубилгалгын эхин — арбан хоёрдохи табан жэлэй түрүүшын жэлдэшье муу бэшээр хүдэлнэ. Байгша оной арбан һарада 3030 центнер мяха гүрэндэ худалдаха байһан һаа, тэрэнээ 3100 центнертэ хүргөөбди. Бүхы жэлэй даабариие декабриин эхеэр дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 400 центнер мяха Эхэ орондоо үгэхэ зорилго табигдана.

Совхоз мяханай мал үсхэбэрилдэг гол шэглэлтэй юм. Тиимэһээ энэ һалбариие түргэнөөр хүгжөөхэ, ашаг үрыень дээшэлүүлхэ гэжэ оролдонобди. Нэгэ доро 500 үхэр байлгажа шахаха оньһожоруулагдаһан байра барижа, нёдондо ашаглалгада оруулаа һэмди. Тэрэнэймнай ашаар эндэһээ тус тустаа 360—370 килограмм шэгнүүртэй, тарган мал мяханда тушаагдана.

Үйлэдбэриин үрэ дүнгүүдэй ургалта, ажахын хүгжэлтэ түбхын түрүүн хүнүүдэйл үнэн шударгыгаар хүдэлһэнһөө дулдыдадаг. Энэ талаар нютагай зоной урдаа хаража ябадаг, ёһотойл түрүү хүнүүд манайда олон. Үнинэй малшад коммунист Н. С. Гармаев, тугалтай үнеэдые харууһалдаг малшан Г. Г. Паданов гэгшэдые онсолон нэрлэхэ шухала. Жэшээнь, нүхэр Паданов үнгэрһэн зунай үедэ малаа холын бэлшээридэ адуулхадаа, тус бүриинь шэгнүүрые сүүдхэдэ 1640 хүрэтэр граммаар нэмээгээ юм. Эрхим ажалайнгаа түлөө тэрэ ВДНХ-гай шан—«Москвич» автомашина абаһан байна.

Түрүүшүүлэй һайн һайхан жэшээгээр хүдэлжэ, залуу малшад Д-Д. Ш. Донитов, Д. С. Танхаев, Ж. Ж. Будаев, В. С. Аюшеев, Д. Р. Жамбалова гэгшэд үнгэрһэн зунай бэлшээриин үедэ харууһалдаг һүрэгүүдэйнгээ үхэр бүхэнэй шэгнүүрые сүүдхэдэ баһал 1000 граммһаа дээшэ нэмээгээ.

Малшадай оролдолгоор совхоз гүрэндэ ехэ, тарган мяха тушаахаһаа гадна, мяхалиг үүлтэрэй томо, тобир эмэ, эрэ бурууну удые бусад ажахынуудта олоор худалдадаг болонхой.

Ажахын һаалишад байгша ондо сагаан эдеэ абаха, гүрэндэ худалдаха жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргээд, Агуу Октябриин хүндэлэлдэ шэнэ социалис уялга абажа, түсэбһөө гадуур үшөө 500 центнер һү худалдаха гэжэ шиидээ. Байгша ондо республика соо үнеэн бүриһөө 2000 килограммһаа доошо бэшэ һү һааха гэһэн мүрысөөнэ һаалишаднай эдэбхитэйгээр оролсонхой. Мүнөө үнгэрһэн 10 һарада түрүүшүүл Т. Д. Дымшеева, С. С. Халхаева, С. И. Маншеева гэгшэд үнеэн бүриһөө 2000—2300 килограмм һү һаагаад байнхай.

Хонин ажалдашье һайн үрэ дүнгүүд туйлагдаа. Совхоздо энэ жэлдэ зуун эхэ хонин бүриһөө 96 хурьгач түлжүүлэгдээ юм. Дүршэлтэй хонишод И. С. Халхаев, П. Д. Шагдуров, Б. Ш. Шараев гэгшэдэй бригаданууд зуун эхэ хонин бүриһөө 100-һаа дээшэ хурьга түлжүүлээ.

Гансашье ажахыдаа бэшэ, бүхы район соогоо суутай манай адуушан, Октябриин Революциин болон Ажалай Улаан Тугай орденто И. О. Билдуев энэ жэлдэ зуун гүүн бүхэнһөө 94 ... жа томо болгоо.

Үйлэдбэриимнай ... барида хамтын, ... гэр бүлын подря... рүүлэгдэжэ, һайн ... гүүлэ туйлагдана. ... хүнүүлэй харюусал... шэлүүлнэ, элдэбхи ... урмашалыень ба... шэнэ амжалтада ... на.

Тарлашад, механи... нуудай үүсхэл ... гээр, ажалдаа шэ... онол аргануудые ... хүдэлжэ, энэ жэлд... силос, витаминтай ... гурил гэхэ мэтэ тэжэ... бэлэдхэ, орооһо ... һайн ургаса абаа. ... барида баһал өөһэды... шуул-замай залуушу... Луговод Д. А. Бат... ханизатор В. А. За... гэгшэдые эндэ онсо... лэхэ шухала.

Хүн зоной үнэн ... гаар ажаллаһанай, ... бариинуудта һайн ... дэй туйлагдаһанай ... ажахын продукци... худалдаха түсэбүүдэ... татайгаар дүүргэгд... ашаар совхозой эко... бэхижэнэ, хүн зоной ... байдал һайжарна, ... һууринуудай жэл бүр... босон гое болоно. ... һүүлэй хэдэн жэлдэ ... ной һууха 20 гаран ш... байра, 15 хүнэй байх... ха, эмшэлүүлхэ проф... ри, автомашинын ... раж, тэжээлэй оньһо... лагдамал цех, һү ... болон мал шахалты... байранууд, тэжээл ... ха склад гэхэ мэтэ ... даа.

Ойрын жэлнүүдтэ ... нэй һууха залтай ... үхибүүдэй байха ... худалдаа наймаанай ... гаран гэр байра бари... юм.

Анхандаа хада уулы... рондуур, ой тайгын ... таба-арбаалдаараа тара... һан эндэхи зон мүнөө ... Октябриин наран доро ... Совет оронтоёо хамта ... жэнги социалис ... байгуулжа, шэнэ хүсэта... урагшаа дабшана.

И. МАНШЕЕ...,
Түнхэнэй районо...
Турапай совхоз...
директо...

АМЖАЛТЫН ЭХИН— ЭДЭБХИ ҮҮСХЭЛҺЭЭ

Улаан-Үдын һүнэй заводой коллектив партиин XXVII съездын табиһан зорилгонуудые бэелүүлэн, Буряад ороноойнгоо ниислэл хотын ажалшадые һүөөр, һүнэй продукцяар таһалгаряагүйгөөр хангажа байхын тула үдэр бүриин оролдолго гаргажа байдаг гээшэ. Тиихэдээ республикын дүтын районуудһаа асарагдаһан һү миин шэл амһартануудаа соо эюулээд лэ дүүргэдэг бэшэ, сыр, кефир, тараг, творог, багашуулда үгтэхэ витаминтай һүн, мороженэ гэхэ мэтые үйлэдбэрилэн гаргадаг болоһоор үниинэйбди.

Олоной оролдолгын ашаар байгша оной түсэб урагшатайгаар дүүргэгдэжэ байнхай. Жэшээлхэдэ, һү болон һүнэй зүйлнүүдые үйлэдбэрилэн гаргаха талаар байгша оной 10 һарын түсэб 100,4 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб 107,2 процент дүүргэбэбди.

Би Октябрьска районой 32-дохи дунда һургуулиин дэргэдэхи депутадуудай бүлэгэй секретариин уялга дүүргэдэгби. Манай бүлэгтэ бүхыдөө 27 депутат тоологдодог. Бүлэгэй хүдэлмэри урид табигдаһан түсэбэй ёһоор ябуулагдана. Депутадуудай булта өөрын ниитын даабаритай зон гэжэ хэлээ. Тиимэһээ һунгагшадай урда тоосохо, ажалшадтай уулзаха, хүн зондоо шухала удха шанартай асуудалнуудые шиидхэлгэдэ хабаадаха уялгатай.

Би өөрөө 32-дохи дунда һургуулиин үхибүүдэй эхэ, эсэгэнэрэй суглаан дээрэ, мүн 43-дахи кварталай хүн зоной урда зунай үедэ хоёр дахин тоосооб. Юрэнхыдөө, бүлэгэй депутадууд үйлсэнүүд болон ажаһуудаг газараа болбосон түхэлтэй болгохо асуудалда ехэ анхарал хандуулна. «Жэшээтэ гэр», «Жэшээтэ квартал» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө район соо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсонхойбди. Энэ талаар зарим тэды амжалтануудшье бии гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Үйлэдбэри дээрээ депутат ульгэр жэшээ харуулха уялгатай. Тиигэжэ бидэнэр арбан хоёрдохи табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбүүдые амжалтатайгаар дүүргээд, Агуу Октябриин алдарта 70 жэлэй ойе бүри ехэ амжалтануудаар угтахын түлөө тэмсээбди.

С. СИРЕНОВА,
Улаан-Үдын һүнэй заводой ахалагша мастер, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат.

ЭХЭ ОРОНОЙ ҮНДЭР...

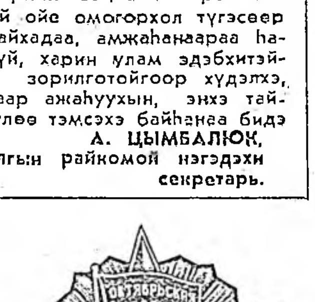

А. Б. РЫЖУК — Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын заводой дизельнэ цехэй гагнуургшан:

— Хүдэлмэришэн арад түмэндэ ёһотой зол жаргал асарһан Агууехэ Октябриин жабхаланта һайндэрые үргэн ороноймнай ажалшад баяр баясхалантайгаар тэмдэглэжэ байна. Алдарта энэ ойн хүндэлэлдэ абаһан социалис уялгануудаа цехэймнай хүдэлмэришэд нэрэтэй солотойгоор бэелүүлжэ, һайндэрэй жагсаалда омог дорюунаар гэшхэлнэ. Тэдэнэй дунда миний нүхэд СССР-эй Верховно Соведэй депутат Ю. Н. Родьев, арадай депутадуудай Железнодорожно райсоведэй депутат С. Д. Антонов болон бусад бии. Гэрэлтэ Октябриин туйлалтануудай ашаар эдэ хүдэлмэришэд гүрэн түрын засагай дээдын зургаанда һунгагдажа, түрэл заводойнгоо, хотынгоо ажалшадай ажаһуудалые һайжаруулхын тула ехэ хүдэлмэри хэнэ гээшэ. Мүнөө заводоймнай олонхи хүдэлмэришэд болбосон түхэлтэй байрын гэрнүүдтэ ажаһууна. Амаралтынгаа үедэ ороной санатори, курортнуудта амарна, бэе махабадаа һайжаруулна.

Манай Эхэ орондо хүдэлмэришэнэй ажал үндэрөөр сэгнэгдэдэг. Ажалай Алдар Солын III шатын, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденуудаар, хэдэн медальнуудаар, Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаһандаа бишье үнэн зүрхэнһөө урмашанаб.

Б. Ц. ДОНДУКОВА — Загарайн районой Эрхирэгэй совхозой Хотогорой һү һаалиин фермын һаалишан:

— Миний ажалладаг Хотогорой һү һаалиин фермын коллектив арбан нэгэдэхи табан жэлэй турша соо һайнаар ажаллажа гараба. Бидэ бултадаа үнгэрэгшэ 1985 ондо һаамхай үнеэн бүриһөө 2000 килограмм һү һаажа, совхоз соогоо түрүү һуури эзэлээд, мүнгэн шанда хүртөөбди. 1985—1986 онуудай үбэлжэлгын үедэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүдээр үшөө 600 түхэриг мүнгэн шанда хүртэжэ, тэрэ мүнгэеэ бултыень фермын гэ э улаан булан түхеэрэн шэмэглэхэ хэрэгтэ гаргашалха гэлсээ һэмди. Фермэдэмнай залуушуул яһала олон болонхой. Одоол улаан булан соогоо коллективэй хамтын суглаа үнгэргэхэ, үнгэтэ телевизор хараха, газетэ болон журналнуудые уншаха аргатай болобобди. Энэ талаар совхозой дирекци болон партком манай дурадхалые дэмжээд, яһала туһалаа. Үнгэрэгшэ жэлдэ манай фермэ бригадна гуримаар ажаллажа эхилээ һэн.

КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, ажалдаа амжалта туйлахын тула яһала оролдолго гаргагдаба гээшэ. Социалис мүрысөө һаалишад болон малшадай дунда үргэнөөр дэлгэрүүлһэнэй, бүхы хүдэлмэрээ хурдадхажа, хүн бүхэнэй харюусалгые дээшэлүүлһэнэй, журам заршам ба гурим һайжаруулһанай ашаар байгша оной октябриин 10 болотор һү гүрэндэ худалдаха түсэбөө сум дүүргээбди. Жэлэй дүүрэтэр хэдэн зуун центнер һүн гүрэндэ түсэбһөө гадуур худалдагдаха байна. Арбан хоёрдохи табан жэлэй түсэбүүдые тиигэжэ түрүүшын жэлһээ эрхимээр дүүргэжэ эхилээбди. Экономикоёо шэнэдхэн хубилгалгын замда гаргахын тула, хүн бүхэн эрхимээр ажаллаха ёһотой гэжэ ойлгодогби.

В. М. БАЖЕНОВ—Бэшүүрэй районой Хёлгын совхозой механизатор:

Миний юрын лэ ажалые Эхэ оромнай тон үндэрөөр сэгнэжэ, Октябриин Революциин орденоор шагнаба. Би үнэн зүрхэнһөө баясаһан, урмашаһан байнаб. Эндэ гансашье миний бэшэ, харин суг хүдэлдэг нүхэдэймни хубита ехэ гэжэ хэлэхэ байнаб. Ганса хүн юу хэжэ шадахаб. Нүхэдэйнгөө, түрэл совхозойнгоо бүхы хүдэлмэришэдэй аша туһаар, ажалай амжалта туйлагдана ха юм. Илангаяа манай ажалда энэ элеэр харагдана. Бидэ хоёр хүн кукуруза ургуулдагбди. Гэбэшье тарилга хэхэ, тэрэниие хуряаха шухала хүдэлмэри хамтын хүсөөр хэгдэнэ.

Би өөрөө тэжээлэй энэ ургамалые ургуулха хүдэлмэридэ хореод жэлэй туршада ажаллажа ябанаб. Энэ үе соо нилээд дүршэгдөө юм бэзэ.

Үнгэрһэн зун ургамалай эгээн хүсээ абажа байха үеэр ган гасуур боложо, бүлүүр станцяар ундалуулжа үрдеэгүйбди. Тиимэһээ энэ жэлдэ хэзээ хэзээнэйхиһээ доогуур ургаса хуряагаабди.

Би Михаил Кириллович Баженовтэй хүдэлдэг хүм. Бидэндэ бүхыдөө 414 гектар газар даалгагданхай. Моортэй хоёр трактораар таряаландаа утэгжүүлгэ оруулдаг, буртаг үбһэнһөө сэбэрлэдэг, үнэ... шэбди.

Бидэ бригадна гуримаар ... ладаг болоһоор гурбан жэ... лообди. Энэ арга ехэ һайн ... хэлэхэ байнаб. Бүхы бэл... тэжээлэймнай центнер бүр... өөрынь үнэ сэн түсэбөөр ... раалагдаһанһаа нилээд доогу... Совхозоймнай олонхи коллек... вууд энэ гуримда орөо.

Оронойнгоо энэ ехэ шагн... да хүртөөд байхадаа би ... шадаа бүри һайнаар ажалла... ниитынгээ адууһа малые тэжэ... лээр хангаха асуудал шиид... сэхэ уялгатайб.

…ордадхалгын замаар дабшая!

…ТИКЭ

Георгий ДАШАБЫЛОВ

ЖАРГАЛАЙМНАЙ ҺҮЛДЭ—ЭБ НАЙРАМДАЛ

һон, улаан шуһанай элбэгээр адхаржа байһан үедэ агуу багша Владимир Ильич Ленин иигэжэ хэлэһэн байдаг: **«Бүхы хүсэ шадалаа энхэ тайбанай хэрэгтэ зорюулха зэргэтэйбди, тэрэниие хэхэбди гэжэ хүдэлмэрилэгшэдтэ, таряашадта үгөө үгэнэбди».** (В. И. Ленин, 36-дахи боти, 343 нюур). Дэлхэйн пролетариадай вождиин энэ захяа хадаа Октябриин Эхэ оронoй уласхоорондын ажаябуулгын гол шухала шугам, ёһотойл хуулинь боложо үгөө юм.

Октябрь! Нангин үгэмниш,
Одо заяан, хубимниш.
Галта замбиин
сахилгаанши,
Галактикануудай дуунши.
Октябрь — минии хубисхал
Омог шүлэгөөр дууланаб,
Холыеп зориһон урасхал,
Солыеш мүнөө дууданаб.

II.

ЖАРАН юһэн наһанайнгаа мүнгэн сэһа гэшхэһэн аха нүхэрни! Манай совет гүрэн 69 одото жэлэй туршада энхэ тайбанай, эб найрамдалай түлөө тэмсэжэ ябана.

Үшөө 12 наһаяа хүрөөд ябахадатнай, сагаан хитадууд КВЖД шадар үймөө татажа, улаан шуһа адхуулаа һэн.

Һанана гүт, Буряадай морин сэрэгэй дивизион үбэлэй янгиһама жабар соогуур алдарта Улаан Армиингаа зэргэдэ халуун байлдаанда ороһон байна ха юм. Ород, буряад, украин, белорус болон бусадшье сэрэгшэдэй булад мэтэ хатуу зоригтойе, һэлмын хурсые дайсад мэдээ бэшэ һэн гү? Тиихэдэ тэрэ үймөө бидэнэр үүсхээгүйбди. Энхэ тайбанай түлөө тэмсэһээр ябаабди. Үймөө бү татагты гэжэ оло дахин һануулаабди.

Һүүлдэнь, 1938 ондо Хасан нуурай эрьедэ япон самурайнуудта шанга сохилто баһал үгөөбди, Бидэнэр тэрэ дайе үүсхээгүйбди. Шуһаар жүрөөдэһэн самурайнуудта хатуу сохилто үгөөбди. Энхэ тайбан, эб найрамдал тухай бодожол ябаабди.

Совет Эхэ оромнай хэдэн олон жэлэй туршада ори гансааран энхэ тайбанай түлөө тэмсээ, хариин дайсадай харата һэдэлгэнүүдые үгы хээ.

1940 оной шэрүүн хүйтэн үбэл сагаан финнүүдэй шуһата үймөөе даража, галта ехэ аюулһаа хубисхалай үлгы — Ленинград хотоёо абаралсаһантнай баһал нэгэ һонин, аха нүхэрни!

Тиихэдэшье манай совет арад энхэ тайбанай, эб найрамдалай түлөө тэмсэжэ, оролдожо ябаа. Дэлхэйдэ дайн дажарай дахин улаабхилан носохогүйнь тула ямар ехэ оролдолго гаргаа һэнбибди, ямар ехэ тэмсэл ябуулаа һэнбибди, аха нүхэр?

Теэд…

Теэд манай һанаашаар болоогүй. Дэлхэйн хоёрдохи дайн улаабхилаа. Бүхы юумэн капиталистнуудһаа гараа.

Һүүлдэнь Эсэгэ оронoо хамгаалгын Агууехэ дайн эхилшоо.

Хорин миллион хүн зоноо, сэрэгшэдээ алдажа, Агуу Илалтые тиихэдэ мандуулаабди. Хорин миллион хүнүүдээ алдахадаа, дэлхэй дээрэ энхэ тайбанай мандахын түлөө тэмсээбди. Хорин миллион хүнүүдээ алдахадаа, Агуу Октябриин түйлалтануудые хамгаалжа, Советүүдэй гүрэниие хэзээ хэзээнэйхиһээ батажуулаабди, социалис шэнэ оронууд — хани нүхэдтэй болообди.

Хүрин тахал — фашизмһаа дэлхэйе, хүн түрэлтэниие бидэнэр абархадаа, энхэ тайбаниие дахин мандуулжа, 41 жэлэй туршада дайн дажаргүйгөөр ажаһуубабди.

Арбан долоондо мүндэлһэн
Агуу манай хубисхал,
Доһолтор дэлхэйн
хүхинэһэн
Домог хүсэтэ хубисхал,
Шинии ниндээгүй гүрэнүүд
Үгыл алиш хизаарта.
Шинии тамараагүй
мүрэнүүд
Үгыл алишье газарта.
Шинии дабаагүй уула
Үгыл шэлэнүүд соо.
Шинии дабхяагүй тала
Үгыл түбинүүд соо.

III.

АЛДАРТА 70 наһанайнгаа ой тээшэ алхалбалши, Агуу Октябрь! Агуу Ленинэй Коммунис парти энэ ехэ болзор соо Совет гүрэниием хүтэлэн, илалта амжалтануудай, хүшэр хүндэ бэрхэшээлнүүдэй замаар бидэнэр дабхибабди. Октябриин шугам, Энхэ тайбан тухай декредэй шугам СССР оронoймнай гадаадын политикын үнэн бодото бэежэлгэ болонхой.

КПСС-эй XXVII съездын хараалһан совет обществын бүхы талануудые шэнээр хубилган һайжаруулха зорилгонууд хадаа баһал эб найрамдалай энхэ тайбанай түлөө тэмсэл болоно бэшэ гү?

«Руде право» газетын ахамад редакторай асуудалнуудта харюусахадаа, М. С. Горбачев иигэжэ хэлээ һэн: **«Социалис оронуудай, совет хүнүүдэй шанар һайнтай ажал хадаа эб найрамдалые хамгаалха хэрэгтэ оруулһан ехэ хубита болоно. Бидэнэй һупарбал, социализмын дайсад толгойгоо үргэнэ. Бидэнэй батажан шангархада, экономическа, социальна, политическэ талаараа бэхижэхэдэмнай, капиталис дэлхэй мантай зохид харилсаа холбоотой болохые оролдоно, түүхын моорые гэдэргэнь мухарюулха тухай хуурмаг бодолоо орхино».**

Зүб даа. Манай үнэн сэхэ ажал хадаа үргэн дэлгэр Эхэ оронииемнай, Зэбсэгтэ Хүсэнүүдыемнай бэхижүүлхэһээ гадна, Октябриин тугые бүхы дэлхэй дээгүүр улам батаар намилзуулна ха юм.

Агуу Октябриин сасуутан, аха нүхэрни! Манай Буряад оронииe хаймадан хараад үзыт, нютаг нугануудаарнай айлшалаад үзыт.

Аграрно-индустриин орон болоһон томо республикымнай асари ехэ алхамуудые харуулһан Буряадай АССР-эй Статуправлениин мэдээсэл һаяхан газетэнүүдтэ толилогдобо. Юһэн һарын туршада манай завод, фабрика, предприяти, агропромышленна комплексын хэһэн ажал тухай тоо, баримтанууд бидэниие яһалал баясуулба.

Дабааһаа—дабаанда, уулаһаа—уулада, үндэрһөө— үндэртэ! Иимэ ехэ зорилготойгоор дабхиһан республикымнай ажалшад Эб найрамдалай жэл — 1986 ондо шэнэ амжалта, илалтануудые түйлахаар зорижонхой. Октябриин һайндэрэй хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ илаһан предприятинуудынай яһан олон бэ! Улаан-Үдын ЛВРЗ, Зэдын вольфрам-молибденэй, Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадууд, Сэлэнгын модоной бааза, Прибайкалиин районой Байгалай леспромхоз болон бусадшье предприятинуудынай улаан тугуудаа дээрэ үргэн намилзууланхай. Тиихэдэ хүдөө ажахымнай? Холошье гэзгдэнгүй, хонгёо дуугаа татаһан таряашаднай, хонишоднай, һаалишаднай, механизаторнуудынай алдар солоёо алдаагүй. Юһэн һарын түсэбые дүүргэхэ талаар урда гараһан Иволгын, Кабанскын, Баргажанай районуудай ажалшадта Октябриин амар мэндые мүнөө хүргэе!

Тиихэдэ Яруунын районой «Комсомольский», Хорин районой Хүрбын совхозуудай, Сэлэнгын районой Карл Марксын, XX партсъездын, Мухар-Шэбэрэй районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудай ажалшад зоригтой ажалай туг мандуулан, Агуу Октябриингаа һайндэрые амжалтын, илалтын аялга дуугаар угтаба.

Совет Буряад оронoйнгоо солые мүнөө дуудахадаа, эб найрамдал, энхэ тайбан тухай шэнэ дуугаа татанабди.

1986 он — Эб найрамдалай уласхоорондын жэл. 1985 ондо республикымнай ажалшад Эб найрамдалай жасада нэгэ миллион 325 мянган түхэриг һайн дураараа оруулаа юм.

Энэмнай юун гээшэб? Буряад арад зоноймни эб найрамдалда, энхэ тайбанда дуратайнь, амгалан ажалаа хэжэ, таряагаа тарижа, малаа адуулжа, түрэ, хуримаа хүхинүүлжэ, үхибүүдээ үлгыдэжэ һууха дуратайнь энэ жэшээ дээрэһээ эли тодоор харагдана бэшэ гү?

Октябрь! 70 наһанайнгаа алтан ой тээшэ мүнөө алхалбаш. Эршэмтэй, зоригтой урагшаа зорикш, эб найрамдалай, энхэ тайбанай тугые үргөөд дабхи, манай Октябрь!

Хаанашье бидэнэр
шамтаяабди,
Харыш, дабаанда гараабди.
Шинии хэрэг илахал
Минии дүлэтэ хубисхал!

В. НАМСАРАЕВ

ОКТЯБРЬ

Хүнэй сэдьхэл
Хүсэтэ ульһаар
далижуулһан,
Хүнэй һанал
Хүсэлтэ замда
зорижуулһан,
Зоной бодолой
Зүбыень шэлэжэ
хурсадуулһан,
Зоной тэмсэлэй
Замыень залажа
эршэдүүлһэн,
Тэмсэлэй манлайда
Түгэс мандаһан Октябрь!
Түрэл оронойм
Түгэс амжалтатай
ургалта,
Табан түбиин
Түрүү үзэлтэнэй
илалта,
Мүшэтэ замаар
Мүхэшэгүй зоригтой
ниидэлгэ,
Мүнөө үеын
Мүнхэдөө дэмбэрэлтэй
зорилго,
Одон эрдэни
Октябриин тугаар
далбана!
Удаа дараалан
Ургаһан үетэнэй этигэл,
Утынгаа замда
Урагшаа тэгүүлээшэдэй
найдал,
Арад олоной
Аха дүү мэдэрэлтэ нэгэдэл,
Ажалша зоной
Арюухан хододоол
хүндэлэл —
Улаан Октябриин
Урагшаа дабшаха
үргэлжэлэл!
Түбиин түүхэдэ
Түрүү үзэлтэниие
уряалһан,
Туяа һайхан
Тэмсэлэй жэшээ
харуулһан,
Шэнэ үеын
Шэнхинээ дуу
суурятуулһан,
Хүн түрэлтэнэй
Хүсэлые дэбжээн
хангинаһан
Алдарта Октябриин
Агуу аялга
замхашагүй!

…ТОМО ТУЯГААРНЬ …ЭЛТҮҮЛЭГДЭЭ…

мэтын залуу хүбүүдэй хэд, юуд байһанаа харуулхань ойртоо.

Һүүлэй үедэ мүндэлһэн оперно болон балетнэ зүжэгүүдыемнай, хүгжэмтэ ехэ захатануудыемнай уншагшад мэдэнэ ёһотой. Тэдэмнай хурга даран тоолохоор үсөөн байна. Либреттынгээ һула байһанда, тэрэ мүртөө сценэ дээрэ муугаар найруулагдаһан дээрэһээ Анатолий Андреевэй хайран зохёол — «Поэдэй дуун» гэһэн балет ута наһа наһалбагүй. Республикымнай уран зохёолшодой хүгжэмтэ театртаа хайхарамжагүйгөөр хандажа, оперно болон балетнэ зүжэгүүдэй эхин үндэһэ болохоор либреттэ бэшэхээ болишоһониинь энээн дээрэһээшье харагдана.

Бүри һая Москвада үнгэргэгдэһэн тоосоото концертмнай инструментальна хүгжэмэй, гражданска ба уянгата дуунуудай дунда һайн зохёолнуудай хожорһые гэршэлээ. Юун бэ даа, һүүлэй үедэ Жигжит Батуев лэ оркестртэй хамта труба дээрэ наадаха концерт бэшээ. Аха нүхэрнай жэшээ харуулан хүдэлнэ, тэрэнииень дагаха хүнүүд үгы гээшэ аал? Юрэдөөл, шиидхэгдээгүй шухала асуудалнууд манда ниилээд олон. һаяын үдэрнүүдтэ —ноябриин 13-най үдэр нээгдэхээ байһан Буряадай композиторнуудай холбооной XV пленум дээрэ тэрээн тушаа нюур сахилтагүй хөөрэлдөөн болохо ёһотой.

Өөр тухайгаа, зохёохы түсэбүүд тухайгаа хэлэхэ болоо һаа, иимэ, һаяшаг 70 наһаяа гүйсэһэнтэймни дашарамдуулан, парти болон правительство намда айхабтар ехэ этигэл найдабари үзүүлжэ, Социалис Ажалай Геройн нэрэ зэргэ олгобо. Сэхыень хэлэхэдэ, иимэ ехэ шагнал хайрада хүртэхэб гэжэ ой ухаандаашье оруулаагүй ябааб.

Тиигээдшье далан наһан гээшэмнай далан дабаанай саана гэжэ һаногдадаг һаабза... Теэд яахаб, шадал үшөө бии, наһаан уруугаа ороогүй — хүдэлхэл хэрэгтэй! Таби гаран жэл соо хүгжэм зохёожо ябааб, үшөөшье зохёохоб — гүрэн түрынгөө, арад зоноингоо этигэл найдабариие заатагүй харюулхые оролдохоб.

Октябриин хубисхалай 70 жэлэй ойе угтуулан, совет поэдүүдэй шүлэгүүдэй үндэһөөр «Агууехэ Октябрь» гэһэн оратори бэшээд байнаб. Түүхын-революционно темэдэ ехэ зохёол бэшэхэ гэхэдэ, таарамжатай литературна материал олдохогүй байна. Ази түбеэр дүүрэн Чингис хаанай үйлэдэжэ байһан шуһата зэбүүн сагые өөрынхеэрээ зураглаһан казах уран зохёолшо Абиш Кекильбаевай «Хатан-Голой баллада», монгол зохёолшо Бямбын Ринченэй «Дара-Эхын мотор» гэхэ мэтын туужануудые дахин-дахин иража харанаб, хүгжэмтэ бүтээлэй эхин һабагша татагдаха аа гү гэжэ... Нэгэ юумэн һанагдаха бээ. Ехэ бүтээл дээрэ хүдэлжэ байгаагүй сагшни дэмы хооһоор ошожо байһан шэнги. бүри һууша байшагүй ха юм. Зохёохы ажал эрхилдэг хүн бүхэндэ иимэ мэдэрэл танил ёһотой.

Хубисхалай 69 жэлэй ойн баяраар бултаниие амаршалнаб. Ганса өөрынгөө зүгһөө бэшэ, харин хуушанай бүхы коммунистнуудай зүгһөө. Хубисхалай сасуутан бидэнэр тиимэ олон үлөөгүйшье һаа, булта жагсаалдаа, түрэл партидаа, арадтаа алба хэһээр ябана гээшэбди.

Баудоржо ЯМПИЛОВ,
Буряадай АССР-эй Композиторнуудай холбооной правлениин түрүүлэгшэ, СССР-эй арадай артист, Социалис Ажалай Герой.

Мухар-Шэбэрэй районой Сутайн дунда һургуулида ВЛКСМ-эй гэшүүн Нимаханда Максимовна Гылыкова эхин классай багшаар 7 жэлэй туршада ажаллана. Багша болохо гэжэ балшар бага наһанһаа хүсэһэн залуу басаган Улаан-Үдын багшанарай училищи дүүргэһэн юм.

ҺОНИРХОЛТОЙ ХЭШЭЭЛНҮҮД

Дүй дүршэлтэй багшын хэшээл үнгэргэхэдэ, үхибүүд хэлэһэн үгыень тон анхаралтайгаар шагнан һуудаг юм.

— Манай багша залуу үетэниие эрдэмдэ һургаха, коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ хамаг бэлиг шадабаряа зорюулдаг хүн гээшэ. Үхибүүдые ажалда абьяастайгаар хүмүүжүүлхэ гэһэн бодолоо бэелүүлжэл ябадаг юм,— гэжэ һургуулиин директор Бальжин Бадмаевич Бадмаев манда хөөрөө бэлэй.

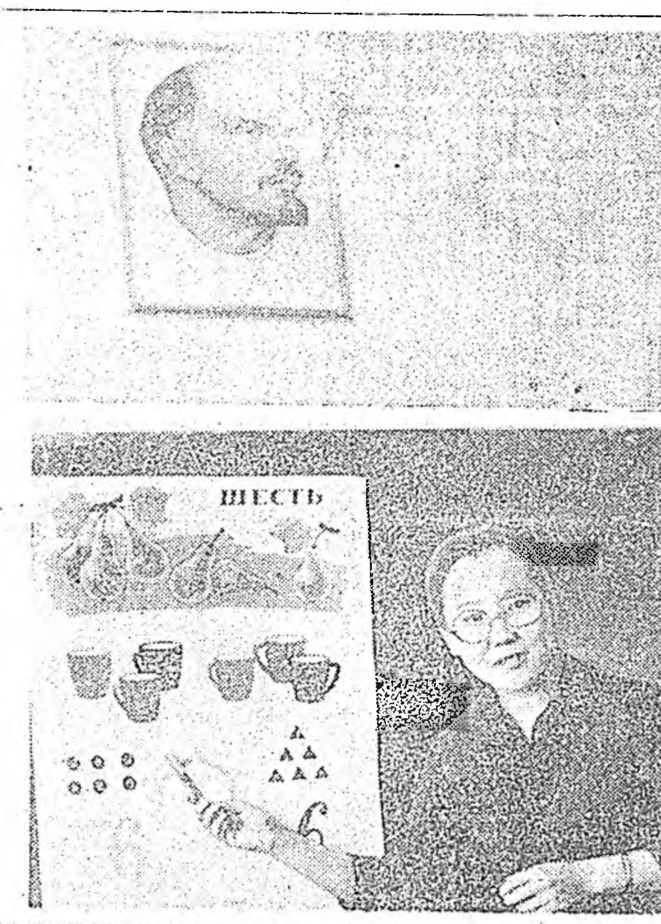

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: залуу багша Нимаханда Максимовна Гылыкова ээлжээтэ хэшээлдээ.

С. БАЛДУЕВАЙ фототекст.

ОЧЕРК

САГААН ЭДЕЭНЭЙ ЭЗЭН

Аяга һүн... Арбан юһэдэхи жэлээ таһалгаряагүй һаалишанаар ажаллажа байһан Марта Данзановнагай һааҗа тушааһан һүнэй хэмжээе тооложо тодорхойлхо болоо һаа, нилээд ехэ болохол ха. Хүнэй шарайда залуугай шэнжэ оруулдаг шэдитэ аргатай энэ сагаан эдеэн наяй нялха үхибүүнһөө үндэр наһатай үбгэд, хүгшэд хүрэтэр бултанда шухалада тоологдодог. Мүнөө автобус хүлеэжэ эндэ һууһан Марта Гармаева нюур шарайнгаа уршалаагай улам олон болоод, өөрынгөө наһанһаа дээгүүр харагдадаг болоһондо голхороогүй, гайхаашьегүй. Үдэр бүхэндэ шахуу өөрынгөө замаар эрьежэл байдаг һаалишанай хара ажал өөрыгөө харуулаал ааб даа. Һаалишан гээшэ хүйтэн, халуунһаа бэеэ аршалха, хамгаалхагүй. Ээрсэг мэтэ эрьежэ байдаг жэлэй дүрбэн сагай байгаалиин хубилалтанууд хүниие хайрлаха, гамнахагүй. Шэмэрүүн хүйтэн, шанга һалхин, саһа бордоһон, аадар бороо хүнэй шарайда хараатайхан тэмдэг үлөөдэг даа.

Энэ нүхэрнай түрэл Аха нютагтаа һаалишанаар ажалладаг байгаа. Тэрэнэй эхэ— олон үхибүүдые үргэжэ, хүлыень дүреэдэ, гарыень гансагада хүргэһэн Ханда Цыденовна Урбаева баһал бүхы наһаяа малшанай юрын ажалда зорюулһан байха. Марта басаганайнгаа томохон болоходол үнеэ һааха, тугалнуудые харууһалха онол аргада һургаһан ааб даа.

Марта Данзановнагай үбгэн Аюр Салжитович баһал малшанай үри. Мүнөө һамганайнгаа ажалладаг фермэдэ техник-үрэжүүлэгшээр хүдэлмэрилхэдөө али болохоор туһалжал байдаг.

— Мүнөө үхибүүдээ ажалда заража үрдинэгүй хабди гэжэ һанагшаб. Эгээл ажалда дахуулмаар туһатай болоод байхадаа һургуулида һурахаар ошоно. Мүнөө дүрбэн басагадаймнай гурбаниинь өөрын гэр бүлэтэй болонхой. Одхон Аюнамнай мэргэжэлээ шэлэнхэй һурана. Юрэдөө намтай үнеэдэй һүүл бариха Аюрһаа ондоо хүн үгы. Иимэл гоё жаргалтай саг гээшэл даа. Юрын һаалишанай ажалые ямар үндэрөөр сэгнэбэ гээшэб,— гэжэ Марта Гармаева омог баяртайгаар хөөрэн байгаа һэн.

Ажалай Алдар Солын орденуудай дүүрэн кавалер болоһон суута һаалишан Марта Данзановна жэлдээ үнеэн бүриһөө 3 мянга гаран килограмм һү һааҗа, республикын һаалишад — гурбан мянгатанай клубай гэшүүн болоһоор үнинэй. Нёдондо энэ нүхэрнай үнеэн бүриһөө 3355 килограмм һү һааҗа, колхозойнгоо Дээдэ-Бургалтайн хоёр һаалишадтай хамта клубай гэшүүнээр абтаа.

Хорёод жэлэй туршада һэтэ һаалишанаар ажаллажа ябаһан Марта Данзановна онол арга, дүй дүршэлөөр баян.

— Үнеэн бүриһөө гурбан мянган килограмм һү һаахань хүшэр гү гэжэ асуудаг. Үнэн дээрээ бэлэн бэшэ. Илангаяа тэжээлэй хомордобол бүришье бэрхэтэй. Һү шадаал һаа, ехээр абаха 30 рилго хараалһан хадаа бүхы арга шадабарла хэрэглэнэбди,— гэжэ тэрэ хэлээ һэн.

Байгша ондо хараалһан түсэбынь урда мэтэ ехэ. Үнеэн бүриһөө 3 мянган килограммһаа сага бэшээр һү һааха зорилготой. Энэнь һаядаа дүүргэгдэхэ дүтэлөө. Колхозой ахамад зоотехник Валерий Бадмаевай мэдүүлһэнэн ёһоор, Марта Данзановна үнеэдэй һү шэмые эрид дээшэлүүлнэ. Намартаа эндэ тэжээлэйнь цех хаһа сагтаа хүдэлгэгдэжэ, тэжээлээр гүйсэд хангагдажа захалаа, Энэ жэлдэ малай тэжээл элбэгээр абтаа. Тоощолбол, колхозой Хара-Буусын фермын һаалишад сагаан эдеэ элбэгжүүлхэл хүсэлэнтэй һэн.

Аяга һүн... Хүйтэн һалхинда үлеэлгэжэ хүрилшэһэн шарайтай энэ эхэнэрые харахадаа, одоол гамгүй ябажа, халуун «шулуу» долёоһон хаш гэжэ ойлгохоор бэлэй. Зүгөөр үнжэгэн сагаахан нюурайнгаа үнгэ шарайн бууратар ажаллаһан энэ хүнэй алтан гараар хэды ехэ һүн һаагдажа, хэды олон хүнэй үлэ хоолые залгаа гээшэб гэжэ һанахада урматай һэн. Зарим хүн наһанайнгаа богонихон болзор соо хүн зондо нилээд ехэ һайн юумэ хэһэн байдаг. Үнгэрһэн наһанайнгаа энэ хүбиие тэхэрюулэн харахада омогорхомоор ёһотой. Марта Данзановна хорёод жэлэй туршада үнэхөөрөө ялас гэмээр ажаллажа, арад зоноингоо хэрэгламжые сагаан эдеэгээр хангаха талаар ехэ юумэ хээ даа. Энээнэйнь гэршэ — Ажалай Алдар Солын бүхы гурбан шатын орденууд энгэрыень шэмэглэбэ бшуу.

Эрхим һаалишадай нэгэн, район соогоо гурбан мянганай дабаае түрүүлэн дабаһан, мүн залуушуулые һурган хүмүүжүүлхэ арга шадабаритай, дүй дүршэлтэй Марта Гармаевагай ажалайнь, ажабайдалайнь намтар мүнөө үеын юрын хүнэй хидэл адли байха. Эндэ түүхын баримтадал хадуугдамаар юумэн байхагүй. Тиимэл хадань Марта Данзановнатай уулзажа хөөрэлдэхэдэ:

— Оролдожо ажаллахадал амжалта түйлэгдэхэ. Бидэниие эхэ, эсэгэмнай, Эхэ оромнай, түрэл Коммунис партимнай иигэжэ хүмүүжүүлээл. Ажалаараа жаргалаа олодог орондо ажаһуунабди. Агуу Октябриингаа һайндэрые угтажа байһан бүхы һаалишадта нэгэл уряатайгаар «Һайнаар, сэдьхэлэйнгээ эрилтэдэ хүрэмөөр ажаллая» гэжэ хандаха байнаб—гээ һэн.

Вл. ЖИГЖИТОВ.
Зэдын район.

…ГНАЛДА ХҮРТЭГШЭД ХӨӨРЭНЭ:

Г. П. ТЮМЕНЦЕВ, Улаан-Үдын шубуунай фабрикын директор:

— Хэдышье дүршэл шадабаритай, һүбэлгэн бэрхэ хүтэлбэрилэгшэ байг, эбтэй эетэй, ажалша коллективгүйгөөр тэрэ урагшаа ябахагүй ха юм даа. Тиимэһээ намда хүртөөгдэһэн Эхэ оронoй үндэр шагнал түбхын түрүүн манай фабрикын бүхы шубуушадай, хүдэлмэрилэгшэдэй, мэргэжэлтэдэй үдэр бүриин ажалай аша габьяа гээшэ гэжэ тоолоноб.

Үнгэрһэн эдэ арба гаран жэлдэ коллективнай нилээд урган бэхижээ, үйлэдбэриимнай үрэ дүнгүүдшье жэлһээ жэлдэ дээшэлнэ. Тусхайлбал, гансахан һүүлэй табан жэлдэ шубуунай мяха, үндэгэ үйлэдбэрилгэ, худалдалга хоёр дахин шахуу ехэ болоо. Байгша оной үнгэрһэн арбан һарада 8 мянган шахуу центнер мяхан, 51 миллион үлүүтэй үндэгэн абтажа, жэлэй түсэбтэ даабари амжалтатайгаар дүүргэгдэжэ байна. Ерэхэ жэлэй январиин 1 болотор гол продукци—үндэгэ абалгые түсэбһөө 1 миллионоор үлүүлхэ зорилго табигдана.

Би эндэ фабрикын түрүү хүнүүдые зорюута нэрлэбэгүйб. Үнэн шударгыгаар, эдэбхи үүсхэл ехэтэйгээр хүдэлдэг хүнүүд манда олон.

Саашанхи зорилгонууд гэхэдэ, ойрын үедэ хангалгын шанар улам һайжаруулха. журам заршамаа шангадхаха, даалгагдаһан ажалай түлөө харюусалга дээшэлүүлхэ, эдэбхи үүсхэл гаргаха, зохёохы ёһоор ажалдаа хандаха эрилтэнүүд табигдана ха юм. Эдэ бүгэдые урагшатайгаар үдэр бүри ажабайдалдаа нэбтэрүүлбэл, амжалта түйлаха байһамнай эли. Агуу Октябриин 69 жэлэй ойтой дашарамдуулан, худалдаа наймаанай бүхы хүдэлмэрилэгшэдые амаршалха хүсэлэнтэйб.

В. В. АНГАПОВ, Н. А. Семашкын нэрэмжэтэ республиканска больницын ахамад врач:

— Манай республиканска больницын коллектив арбан нэгэдэхи табан жэлдэ бага бэшэ амжалтануудые түйлаһан байна. Эндэ хэдэн тоонуудые дурдая. Жэшээлхэдэ, жэл бүри хүнэй үбшэ элирүүлхэ ба аргалха 70 гаран шэнэ онол аргануудые нэбтэрүүлэгдэнэ. Тиихэдээ бидэнэр медицинскэ эрдэмэй, эрдэм-техникын түйлалтануудые үргэнөөр хэрэглэдэг байнабди. Үнгэрэгшэ табан жэлэй туршада 27 зүйлэй мэргэжэлээр хүн зониие хангадаг байгаа һаа, мүнөө 35 зүйлэй мэргэжэлээр хангадаг болоод байнабди. Дээдэ мэргэжэлтэй кадрнуудай тоо жэлһээ жэлдэ олошорно. Республиканска больницада 80 гаран дээдэ мэргэжэлтэй врачнууд ба медицинскэ эрдэмэй кандидадууд ажаллажа байнхай.

Тодорхойлон хэлэбэл, бүхы хүдэлмэрее шэнэдхэн хубилгаха хараа шугам баримталхадаа, арад зоной элүүр энхые хамгаалха, тэдээндэ үзүүлэгдэдэг туһаламжын шанар эрид дээшэлүүлхэ хүсэлэнтэйбди.

Мүнөө саашанхи зорилгонуудынай эли. Залуу кадрнуудые олоор дэбжүүлхэ, эмхидхэлэй-методическа хүдэлмэриие һайжаруулха, медицинын эрдэмэй түйлалтануудые улам үргэнөөр нэбтэрүүлхэ, тиигэжэ хангалгын шанар һайжаруулха уялгатайбди.

Байгша табан жэлдэ ренгенологическа, эндоскопическа түбүүд, нюдэ аргалдаг больница нээгдэхэ болон бусадшье барилганууд хэгдэжэ дүүрэхэ юм.

Агуу Октябриин удаадахи 70 жэлэй алдарта ойе ажалай амжалтануудаар угтаха гээшэ — манай гол зорилгонуудай нэгэн болоно.

Тиимэһээ бүхы коллективнай айхабтар ехэ харюусалгатай мүнөө сагай эрилтэнүүдые һайн ойлгожо, ажал хэрэгүүдтэе шэнэ хубилалтануудые хэхэ, үйлэдбэриин ургалтые, экономикынгоо хүгжэлтые эрид хурдадхаха гэжэ оролдоно. Илангаяа эрдэм-техникын дэбжэлтэнүүдые, түрүү технологи, шэнэ ашагтай онол аргануудые бүхы хүдэлмэридээ улам үргэнөөр хэрэглэхэ байнабди.

Зарим тэды амжалта, түйлалтануудай биишье һаань, хэхэ, бүтээхэ юумэмнай үшөөл ехэ.

РЕВОЛЮЦИИН МҮНХЭ УРЯА ДОРО

Агууехэ Октябриин социалис революциин мүндэлхэдэ би долоотой байгааб. Эгээл энэ үе сагһаа эхилжэ, бүхы ажабайдални, хуби заяамни улаан одото революциин мүнхэ туяагаар гэрэлтүүлэгдэнхэй.

Эрхүүгэй областиин Боохон нютагта үгытэй айлда түрөө бэлэйб. Һаял 12 хүрэжэ ябахадам, эсэгэмнай наһа барашоо һэн. Эхымнай бэень муудажа, аха бидэ хоёр гэрэйнгээ ажал бултыень хэдэг һэмди: үбһэ сабшадаг, түлеэ бэлдэдэг, тарян таридаг, хуряадаг байгаабди. Һургуулида һураха аргагүй һэм. Теэд минии талаан болоходо багша Осип Александрович Шаракшинов (ямар һайн һайхан сэдьхэлтэй хүн һэм даа!) намайе һургахаар зүбшөөжэ, аймшагтайгаар баярлаһан би угаа нэтэрүүгээр үзэг бэшэг шудалагша бэлэйб. Тиигэжэ 3—4 һарын туршада эхин классуудай программа дүүргэжэ шадаа хүм. Хайрата минии түрүүшын багша хүндөөр үбшэлжэ, гэнтэ наһа барашоо һэн. 5-дахи классай программа өөрөө шудалжа, һүүлээрнь 6-дахи класста ошооб. Хойто жэлынь 7-дохи класс дүүргэхэдэмни, нютагаймни комсомолшууд эхин үүрэй секретаряар 18-тай намайе һунгаа. 1929 ондо ВКП(б)-гэй гэшүүндэ абтажа, тиин 57 жэлэй туршада Ленинэй партиин гэшүүнэй үндэр нэрэ зүүжэ ябанаб.

Гайхамшагта үе саг һэн. Совет орон дотор түрүүшын колхозууд байгуулагдажа, таряашад хамтын ажалай эршэ хүсые үнэн дээрэнь ойлгожо захалаа. Нютагаймнай комсомолшууд мүн лэ колхоз байгуулха гэжэ шиидээ һэн. Ойлгуулажын, агитационно хүдэлмэри эдэбхитэйгээр ябуулһанаймнай удаа хамтын суглаан дээрэ нютагайхиднай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз байгуулха гэһэн тогтоол баталан абаа бэлэй. Энэ суглаан тухай би хэзээдэшье мартахагүйб...

Энээнэй һүүлээр Эрхүүгэй багшанарай институтда һурааб. Комсомолой даабаряар хүдөө нютагуудта гаража, таряашадай үхибүүдые хэдэн һарын туршада уншажа, бэшэжэ, тооложо һургадаг һэмди. Һүүлээрнь дахин Эрхүүдээ бусажа, һуралсалаа үргэлжэлүүлэгшэ бэлэйбди.

1934 ондо Улаан-Үдэ эльгээгдэжэ, багшанарай институдай дэргэдэхи рабфагта хоёр жэл соо багшалааб. Энээнһээ хойшо хуби заяамни Буряадай республикын хүн зонтой, тэдэнэй ажал хэрэгүүдтэй нягта холбоотой. Олон нютагуудта ажаллааб: Загастайда, Хурамхаанда, Багдаринда, Улаан-Үдэдэшье... Он жэлнүүдэй эршэтэй дабшасые зогсооко аргагүйнь халагламаар. Тиигэбэшье нимэ гайхамшагта үе сагта ажаһууһандаа омогорходогби.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүд минии хуби заяанда, мүн бүхы минии үетэнэй хуби заяанда элэшэгүй мүр үлөөгөө. Тэрэ үедэ Хурамхаанай дунда һургуулиин директорээр хүдэлжэ байгааб. Эсэгэнэрынь фронтдо унаһан, эхэнь үбшэлһэн гү, али наһа барашаһан — нимэ үхибүүд тэрэ хатуу үедэ олон һэн даа. Һургуулидаа 38 үншэрһэн багашуулые суглуулаад, интернат нээгээ һэмди. Арай гэжэ эдеэнэй карточкануудые тэдээндээ олежо, багшанарнай ооһэдынгоо хүүгэдэй хубсаһанһаа үгэлсэһэн юм. Үүсхэлыемнай райгүйсэдком дэмжэжэ, үншэн үхибүүдые һургаха, эдеэлүүлхэ, хубсалуулха мүнгэн һомологдоо һэн. Тиигэжэ 1943 ондо Хурамхаанда хүүгэдэй байшан бии болоо бэлэй. Тэрэ үедэ би гэр бүлэгүй, хүүгэдгүй һэм. Бараг-бараг һайн хубсаһаа (пальто, туфли гэхэ мэтэ) худалдаад, ноосэлэлгын кассада оойһан мүнгэеэ нэмэлсээд, 15 мянган түхэриг мүнгэ обороной жасада дамжуулаа һэм. И. В. Сталинай баясхалан хүргэһэн телеграммые мүноошье болотор гамтайгаар хадагалжа байдагби.

Дайнай үедэ агитколлективые хүтэлбэрилдэг һэм. Багшанар, һурагшад, колхозой эдэбхитэд хамта сугларжа, холын гүүртэ, заямха, полевой стан дээгүүр ябадаг бэлэйбди. Совет Армиин илалтанууд тухай, ара талын ажалшадай баатарлиг ажал хэрэгүүд тухай хөөрэдэг, харата муухай дайсаниие һүнөөхын тула улам эршэмтэйгээр хүдэлхыень шагнагшадаа уряалдаг байгаабди.

Агуу Октябриин жабхаланта туг доро байлдаһан баатарлиг Совет Арми илаа. Агуу Илалтада зорюулагдаһан митинг хэзээдэшье мартахагүйб... Хэмжээгүй ехэ баяр, мүн уйдхар, гашуудал хүнүүдэй сэдьхэлдэ холидон байгаа бэлэй.

Дайнай һүүлэрхи жэлнүүдтэ ажабайдалнай хүнгэн бэшэ һэн. Илангаяа үлэн хооһон үхибүүдые харахада хүшэр бэлэй. Эдеэ хоолой зүйлнүүдые ноосэлжэ дайнда унаһан фронтовигуудай үхибүүдые хангаха гэһэн дурадхал колхозой комсомолшуудай эмхиндэ оруулаабди. Энэ үүсхэлнай удаанишегүй район дотор үргэноор дэлгэрээ һэн.

Бидэ мүноо гайхамшагта үе сагта ажаһуунабди. КПСС-эй XXVII съезд дээрэ баталагдаһан хараа зорилгонууд орёо ехэ. Совет араднай Ленинэй партиин хүтэлбэри доро тэдэниие заатагүй бэелүүлхэ гэжэ этигэнэб. Ядерна дайн болохогүй гэжэ мүн үнэн зүрхэнһөө найданаб. Үри хүүгэдни, ашанарни, арад зомнай, бүхы хүн түрэлтэн амгалан тайбан ажаһууг гэжэ үреэнэб. Эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ оорынгоо хубитые арга шадалаараа оруулалсажа, алтан бэһэлиг, час хоёрые Эб найрамдалай жасада дамжуулаһааб. Һургуулиин реформын ёһоор үхибүүдые ажалша бэрхээр, ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ гэһэн зорилго тон һайшаалтай. Нигэжэл ажалша бэрхэ, үнэн сэхэ коммунистнуудые хүмүүжүүлжэ, Агууехэ Октябриин түйлалтануудые хамгаалха, улам хүгжөөхэ уялгатайбди.

А. БАШКУЕВА,
1929 онһоо КПСС-эй гэшүүн.

Түрэл нютагаймнай түүхэһээ

МУЗЕЙН ЗАЛНУУД СООГУУР ЯБАХАДА...

Эдэ үдэрнүүдтэ М. И. Калининай нэрэмжэтэ Улаан-Үдын локомотивна депогой түүхын музейн байгуулагдаһаар хорин жэлэйнь ой тэмдэглэгдэхэнь. Тус музейн директор Г. И. Вылков бидэнэрые музейнгээ залнуудаар дахуулан, һонирхолтой экспонадуудые харуулна. Депогой хүдэлмэришэдэй суглаанай аяар холын 1923 ондо бэшэгдэһэн протокол анхаржа уншанабди. Тэрээн дээрэ нигэжэ аржыса бэшээтэй: «СССР-эй ВЦИК-гэй Түрүүлэгшэ М. И. Калинин Улаан-Үдын локомотивна депогой хүндэтэ хүдэлмэришэнөөр һунгагдажа, тэрээндэ дээдэ гарай токарь гэһэн мэргэжэл олгуулагдаба». Энэ үнэтэ саарһанай бии болоһон түүхэнь һонирхолтой. 1923 ондо Михаил Иванович Калинин Верхнеудинск ерэжэ, эндэхи эмхи зургаануудта, завод, фабрикануудта уулзалгануудые үнгэргэһэн байгаа. Тиихэдэ СССР-эй ВЦИК-гэй Түрүүлэгшэ локомотивна депо хүрэжэ, хүдэлмэришэдтэй суглаа хэһэн юм. Тэрэ суглаанай протокол олон жэлнүүдтэ хадагалагдажа, музейн байгуулагдахада, эгээл үнэтэ экспонадынь болоно үгөө һэн. Баһа тиигээд локомотивна деподо М. И. Калининай нэрын олгогдоһон ушар тэрэ холың уулзалгаһаа һабагша татаһан түүхэтэй.

Революциин урда тээхи үе саг харуулһан стенд анхарал татана. Эндэ локомотивна депогой байгуулагдаһан түүхэ тухай уншанабди. 1899 оной августын 15-да Верхнеудинск хотодо түрүүшын поезд ерэжэ, ехэ хүлгөөн, баяр, бахархалта угталга болоһон байгаа. Тиигээд Верхнеудинскда паровозой түрүүшын депо баригдажа, Буряад дайдын промышленна хүгжэлтэнь эгээл эндэһээ эхи абанхай. Революционно үзэл бодол баһал эндэ бии болојо, хүгжэһэн түүхэтэй. Түлишын складай начальник А. А. Гольдсобелиин ударидалга доро Буряад орондо түрүүшын социал-демократическа кружок эмхидхэгдэжэ, хүдэлмэришэд марксизмтай танилсан, хаанта засагай дарлалтада эсэргүү тэмсэл хэжэ эхилһэн юм. 1906 ондо энэ кружогой эдэбхитэй гэшүүд, ёһотой революционернүүд Милютинский, Медведников, Шульц, Гордеев гэгшэд революционно үзэл бодолойнгоо түлөө саазалуулагдаа. Мүнөө үедэ Улаан-Үдэ городой үйлсэнүүд эдэ эрэлхэг хүнүүдэй алдарта нэрэнүүдые зүүжэ, Железнодорожно районой хүдэлмэришэд жэл бүри дурасхаалта митинг үнгэргэдэг заншалтай.

Совет засагай түүхэтэ түрүүшын табан жэлнүүдэй гайхамшагта түсэбүүдые дүүргэгшэдэй, Буряад орондоо ажалаар алдаршаһан хүнүүдэй фото-зурагууд олон. Эдэ хадаа — депогой хүдэлмэришэдэй дундаһаа эгээл түрүүн орденоор шагнагдаһан С. С. Калин, хүдэлмэридөө эдэбхи габьяа гарһаһан В. П. Лазаренко, СССР-эй Верховно Соведэй депутат, паровозой машинист мэргэжэлтэй түрүүшын буряад хүбүүн А. С. Моксоев... Тоолошогүй олон алдарта нэрэнүүд омогорхол түрүүлнэ.

Музей соогуур аалихан саашаа алхалнабди. Байгуулгынгаа талаар бэлэхэн, бара-барьягар түрүүшын «галта тэргэһээ» эхилээд, мүнөө үеын орёо суглуулбаритай хүсэтэ электровозууд хүрэтэр янза бүриин дүрсэнүүд табяатай.

Музей руу орохынгоо урда тээ байшангай табигдаһан табсан дээрэ бэшэгдэһэн нэрэнүүдые уншаа бэлэйбди. Локомотивна депогой зуун хоёр хүдэлмэришэн Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнһаа бусаагүй. Үбгэд, һамгад, үхибүүд дайнда мордоһон эрэшүүлые һэлгэжэ, түмэр харгыдахи хүшэр хүндэ ажалда үдэр һүнигүй хүдэлөө. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай дүлэтэ жэлнүүдтэ депогой хүдэлмэришэдэй ажалай, дайшалхы баатаршалга тухай хөөрэһэн энэ зал музейн директорэй омогорхол болоно. Энэшье ойлгосотой юм ааб даа: Геннадий Иванович Вылков Москваһаа Прага хүрэтэр фашис дайсаниие сохилсоо. Тиимэһээ тэрэ музейн директор болоходоо, тэрэ жэлнүүдэй үйлэ хэрэгүүд, хүнүүд тухай һонирхолтой экспонадуудые өөрөө суглуулһан юм.

1977 ба 1980 онуудта Улаан-Үдын локомотивна депогой коллективэй түйлаһан амжалтанууд СССР-эй ВДНХ-гай залда харуулагдаа һэн. Энэ ушарта зорюулагдаһан үнгэтэ олон альбомууд тагууд дээрэ аятайханаар табяатай. Депогой хүдэлмэришэдэй түйлалтанууд, социалис мүрысөөн, табан жэлэй түсэбтэ даабаринуудые дүүргэлгэ, ажалай солото түрүүшүүл — эдэ бүгэдэ тухай уран һайханаар экспозицинууд хөөрэнэ. Локомотивна депогой музейн хүгжэлтэдэ горитойхон хубитаяа оруулһан хүнүүдые нэрлэхэ дуран хүрэнэ. Эдэ хадаа хэдэн жэлдэ тус деподо хүдэлһэн ажалай ветеранууд П. И. Батясов, Б. А. Карпушев, В. В. Рябинский, Н. К. Врублевский, С. Н. Петров гэгшэд. Түрэл депогойнгоо музейдэ һонирхолтой экспонадуудые суглуулһан тэдэнэр хүдэлмэришэн хүнэй алдар солодо хүртэжэ, залуушуулые ажалай эрхим ёһо заншалнууд дээрэ хүмүүжүүлнэ бшуу. Хорин жэлэй ойе тэмдэглэжэ байһан локомотивна депогой түүхын музей хүдэлмэришэн үбгэ, эсэгынгээ ажал хэрэгүүдээр омогорхохо, залуушуулые хүмүүжүүлхэ ёһотой гуламта болонхой.

Б. СОТНИЧ,
манай штатнабэшэ корр.

ДАБХАР БАЯР

Түүхэ домогоор баян Ленинэй орденто локомотив-вагон зэһабарилгын заводой хүдэлмэришэн анги жэлһээ жэлдэ гоё һайхан гэр байрануудта нүүжэ түбхинэдэг болоһоор үнинэй. Мүнөөшье, Агууехэ Октябриин 69 жэлэй ойн баярай үдэр, тус заводой хэдэн бүлэ айлайхид шэнэ гэрээ толложо, баяр дээрээ баяр нэмэбэ.

— Заводой коллектив һайндэр бүхэнөө ажалай эрхим амжалтатайгаар угтадаг ёһо заншалтай юм. Эдэ үдэрнүүдтэ ажал хүдэлмэридөө эрхим амжалта түйлан, Агуу Октябриин һайндэрые тэмдэглэхэ зуураа, зарим хүдэлмэришэднай шэнэ байрада нүүн орожо түбхинэбэ. Энэмнай гэр бүлэдэ үзэгдэдэг эгээл һайн һайхан баяр баясхалан, наһанайнь бэлэг болоно гэзшэ,— гэжэ заводой ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангадаг таһагай хүдэлмэрилэгшэ И. В. Андреев омогорхоно.

Һара, квартал бүри мантан томо барилгануудаараа еөбын бодожо байдаг ЛВРЗ-гэй хүдэлмэришэдэй городок нээрээшье гоё һайханаар зэрэлгээтэн харагдадаг болонхой. Бүхы эдэ гэрнүүдые заводой барилгын управлениин уран гартан бодхоожо, түрэл заводойнгоо хүдэлмэришэд болон Улаан-Үдэ хотын ажалшадые баясуулан омогорхуулжа, магтаал хайрада хүртэжэ байдагынь һайшаалтай юм.

...1936 оной апрелиин 10-най үдэр заводой барилга хоёр ондо ондоо һалбари болгогдон хубаарһан түүхэтэй. Тэрэ гэхэһээ уламжалан, барилгашадай уран гараар хэды олон байрын гэрнүүд, үйлэдбэриин объектнүүд бодхоогдоо гээшэб! Энэмнай хооһон тала, ой тужа байһан газар һааб даа. Табяад жэлэй саана эндэ набтархан гэрнүүд модоор баригдадаг байгаа һаа, мүнөө эдэнэй орондо дүрбэн, табан дабхартай байшан гэрнүүд бодонхой, холоһоо гэрэл туягаа сасаруулан байдаг болоо ха юм. Эдэ мантан томо гэр байрануудые уран гартай дархашуул үбэл, зунгүй таһалгарягүй барижа, ажалша бэрхэ хүдэлмэришэдтөө бэлэглэнэ гээшэл.

Барилгашад хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ, Октябриин һайндэрэй урда тээхэнэ шэнэ байраяа гүрэнэй комиссиин «Эрхим» гэһэн сэгнэлтэтэйгээр ашаглалгада тушаажа, олоной зүгһөө һайшаал, магтаалда хүртэхэ ёһоороо хүртэбэ. Сэхыень хэлэхэдэ, орденто заводой барилгашад саг соогоо, һайн шанартайгаар барилгануудые бодхоодог, тушаадаг ёһо заншалаа мүнөөшье алдаагүй. Һайндэрэй урда тээ дэлгэрһэн бүгэдэ арадай социалис мүрысөөндэ Железнодорожно районой барилгын эмхинүүдэй дунда дахинаа түрүү һуури эзэлжэ гараба бшуу. Эдэнэрнай хэд бэ гэхэдэ, барилга дээрэ олон удаан жэлнүүдтэ хүдэлжэ ябаһан, ажалай баян дүй дүршэлтэй болоһон барилгашад, коммунис ажалай ударнигууд — шэрдэгшэ Е. С. Асадуллина, слесарь-хабсаргагша Ю. Н. Мачурин, шулуушан К. Н. Гаврилов, бетонщица М. М. Васильева болон бусадые нэрлэлтэй. Эдэнэр Агууехэ Октябриин хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ заводойнгоо управлениин барилгашадай дунда түрүү һуури эзэлжэ, заводой дирекци, партком, профкомой Хүндэлэлэй грамота, үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдажа, баяр баясхаланаар хүрээлэгдэбэ.

— Шэнэ гэртэ орожо түбхинэһэндөө аргагүй ехэ баярые заводойнгоо хүтэлбэрилэгшэдтэ үнэн зүрхэнһөө хүргэнэб. Би энэ заводой мүндэлһэн түрүүшын үдэрһөө гэхээр вагон хабсаралгын цехтэ хүдэлжэ эхилээ бэлэйб. Абаһаар бидэнэр хамтын байрада, удаань нэгэ дабхар модон гэртэ гэр бүлеэрээ байдаг һэмди. Харин мүноо пенсидэ гараашье һаамни, заводоймнай хүтэлбэрилэгшэд бидэнэрээ мартаагүй, шэнэ гэртэ орохо түлхюур барюулһандань аргагүй баяртайбди. Пенсидэ гаран гаратараа электрогагнууршанаар хүдэлжэ ябаһан хүм. Мүнөөшье тэрэ өөрынгөө мэргэжэл орхёогүй, түрэл заводтоо хүдэлһөөрби. Пенсидэ гараһан бидэнэртэ нигэжэ һанаагаа табижа, туһаламжа, тэдхэмжэ үзүүлжэ байхадань үшөөшье хүдэлхэ дуран хүрэнэл!—гэжэ шэнэ байрада түбхинэһэн Егор Кузьмич Наумов омогорхохо ёһоороо омогорхоно.

Барилгын бусад организацинуудтал адли хуби хубяараа баригдажа ашаглалгада үгтэһэн 34 байратай энэ гэртэ заводой хүдэлмэришэд орожо түбхинэбэ гээшэл даа. Шэнэ байрада нүүжэ орсшодой дунда олон үхибүүдтэй Афанасьевтанай гэр бүлынхид бии. Василий Сергеевич Галина Степановна хоёр якорьна цехтэ хүдэлдэг юм. Нүгөөдэ — булад шудхалгын цехтэ 1944 онһоо хойшо хүдэлжэ ябаһан, мүнөө пенсидэ гараашье һаа, түрэл заводтоо хүдэлдэг Вера Петровна Мутовина болон бусад бултадаа уужам һаруул, сэбэр гэр байратай болоһондоо аргагүй баяртай, хүхюун дорюунууд.

Агууехэ Октябриин ашаар зол жаргалаа оложо, ажалша бэрхэ коллективэй нэгэ бүлэ соо түбхинэһэн заводой хэдэн бүлэ шэнэ байрада нүүжэ оронхой. Ашата багшынгаа түхеөһэн Октябриин һайндэрые гэр бүлөөрөө хүхюун баяртайгаар, хүгжэм дуунай ирагуу аялга доро тэмдэглэжэ байнал!

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

БУРЯАДАЙ СПОРТЫН ЭРХИМ ТҮЛӨӨЛЭГ...

ВАЛЕНТИНАЙ МЭРГЭН ГОДЛИНУУД

«Динамо» бүлгэмэй республиканска соведэй Олимпиадада бэлэдхэлэй түбэй харбагша, спортын мастер Валентин Дархановта энэ жэл урагшатай байба гэжэ онсолон тэмдэглэмээр. Ушарынь юуб гэхэдэ, тэрэ олон тоото мүрысөөнүүдтэ хабаадахадаа ехэ амжалта түйлаба.

Москвагай Крылатскадахи олимпийскэ сагаалса дээрэ үнгэргэгдэһэн СССР-эй арадуудай зунай IX Спартакиадын түгэсхэлэй наадада В. Дарханов онсо шалгараа һэмнай. Тиигэжэ тэрэ СССР-эй арадуудай Спартакиадын абсолютна чемпион болоһон байгаа. Энэ талаар тэрэнэй трэнернүүд — СССР-эй габьяата тренер М. Ю. Дабаев, А. Б. Бутхаев ехэ габьяатай.

Урда тээнь үнгэргэгдэһэн РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө, Россин Федерациин кубогта хүртэхын түлөө мүрысөөнүүдтэ мүн лэ хёрхо мэргэнээр харбажа, дээгүүр һуури эзэлээ һэн.

Һүр харбалгаар Душанбе хотын гүйсэдхэхэ комитедэй шанда хүртэхын түлөө бүхэсоюзна заншалта мүрысөөн һаяхан Таджикистанай ниислэл хотодо болоно, юһэн союзна республикын 100 гаран мэргэшүүл, тэрэ тоодо дэлхэйн болон Европын чемпионууд, рекордсменүүд хабаадаһан байгаа. Энэ мүрысөөндэ хабаадаһан манай республикын харбагшад сооһоо Валентин Дарханов наймадахи һуури эзэлбэ. Энэ мүрысөөн ерэхэ жэлэй апрель һарада Австралида үнгэргэгдэхэ дэлхэйн чемпионадай урда тээхи харалга болоһон байна.

Байгша ондо Зүүн Сибириин технологическа институт дүүргэжэ, инженер-технолог болоһон В. Дарханов мүнөө ноябриин 20 гаранаар Душанбе хотодо үнгэргэгдэхэ СССР-эй Кубогта хүртэхын түлөө мүрысөөндэ бэлдэжэ байна. Тэрэнэй дүү хүбүүд — багшанарай институдай студент Владлен болон Улаан-Үдын 3-дахи һургуули дүүргэһэн Виталий ахынгаа амжалтые мүн лэ дэмжэлсэнэ. Виталий эдиршүүлэй дунда СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ амжалтатайгаар хабаадаба, харин Владлен найман союзна республиканудай хоорондо Хабаровскда үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ илалта түйлаба.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Валентин Дарханов.
В. ПЛУТТЫН фото.

ЭХЭ БАСА... ХОЁРОЙ АМЖ...

Эхэнэрнүүдэй дунда шатар...
кын түрүү һуури эзэлхын...
һаяхан дүүрэбэ. 11 шатарш...
хабаадаһан байгаа.

Түрүүшын турһаа эхилжэ, У...
гэдэй спортын 8-дахи һург...
Татьяна Агафонова («Урожай...
ник» бүлгэмэй түлөөлэгшэ С...
цова хоёрой хоорондо шанга...
бо. Эдэ хоёрой хэн нэгэнэй...
байһанда этигэмээр һэн. Тииг...
нова бүхы уулзалгануудтаа һа...
9,5 очкотойгоор республик...
нэрэ зэргэдэ зургаадахяа хүрт...

С. Жеребцова 8 очкотойгоор...
ри эзэлжэ, мүнгэн медаляар...

Улаан-Үдын 14-дэхи һургуул...
сай һурагша Настя Агафонова...
жа, гурбадахи һуури эзэл...
дай АССР-эй чемпионка бо...
тэнсэһэн, хоёрдохи һуури эзэ...
цовае шүүһэн байна.

Кириллова, Сурикова, Будае...
шанхи һууринуудта гараба.

Сэхыень хэлэхэдэ, республи...
ри эзэлхын түлөө энэ мүрыс...
сагта үнгэргэгдэжэ, манай үн...
таршад, 1-дэхи разрядтайшуу...
ва, А. Столярова, Т. Кожевнико...
гэгшэдэй мүрысөөндэ хабаа...
байһаниинь халагламаар. Хэр...
баадаа һаань, уулзалга бүр...
шанга тэмсэлдэ үнгэрхэ һэн...
районуудта ажаһуудаг бэрхэ...
хайлбал, Хэжэнгэһээ Д. Ван...
шьеб энэ жэлэй мүрысөөнд...
Саашадаа хүдөөгэй районууд...
дые заатагүй урижа хабаадуу...

Энэ жэлэй мүрысөөнэй һайн...
хэдэ, залуу шатарша басагад...
даа. Тэдэнэр иимэ ехэ мүрыс...
хадаа, бэлигтэй бэрхэ шатарш...
шэлыень, арга шадабариие...
байна гэжэ һанагдана. Габь...
риманайнь һорилго бэлэдхэл...
ла байна. Энээндэ тренернүү...
жэлтэд анхарха ёһотой.

Ж. БА...

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: республи...
Т. Агафонова.
В. ПЛУ...

Футбол

МИЛИЦИОНЕРЭЙ ДУРАСХА...

Албан тушаалаа бэелүүлхэ үедөө наһа бараһан милиционер Александр Щербаковой дурасхаалда зорюулагдаһан футболой мүрысөөн Баргажан тосхоной «Дружба» гэжэ стадион дээрэ болобо. Баргажанай болон Хурамхаанай районуудай дотоодын хэрэгүүдэй таһагай команданууд талмай дээрэ гаража наадаа.

Эндэ уулзалгада айлшад илангаяа һайнаар наадажа, яаха аргагүй булюу байһанаа харуулба. Нэгэдэхи таймда хурамхаанайхид 4 бүмбэгэ сохижо оруулаа. Хоёрдохи таймда талмайн эзэд зарим тэды эдэбхижэбэшье, гоор шүүгдэһэ...

Иигэжэ Але... ковой дурасх... рамхаанай ком... лагдаба.

В Ц...
Милициин аха...

ХҮНЭЙ ЭРХЭНҮҮД ТУХАЙ

НЬЮ-ЙОРК. Уласхоорондын ажабайдалай асари ехэ үйлэ хэрэг болохо хүнэй эрхэнүүд тухай уласхоорондын хэлсээнүүдэй баталагдаһаар 20 жэлэй ойе ООН-ой Генеральна Ассамблей баяр жабхалантайгаар тэмдэглэбэ. Эдэ хэлсээнүүдые баталжа абаха тухай үүсхэл Советскэ Союз гаргаа һэн. Хүнэй эрхэнүүдые, сүлөөнүүдые али бүхы талаһаань хүндэлхын түлөө тэмсэлдэ эдэ хэлсээнүүдэй гүнзэгы удха шанартай байһыень ехэ бүлэг гүрэнүүдэй дурадхалаар баталагдан абтаһан тогтоол соо тэмдэглэгдэһэн байгаа.

Энэ ойн баярые һайндэрлэлгэдэ зорюулагдаһан тусхай пленарна заседани дээрэ ООН-ой Генеральна секретарь, 41-дэхи сессиин түрүүлэгшэ, нютагай бүлэгүүдэй, дэлхэйн олон оронуудай түлөөлэгшэд үгэ хэлэбэ. Арадуудай болон хүн бүхэнэй эрхэнүүдэй политическэ ба экономическа эрхэнүүд таһаршагүй холбоотой байһан тухай тэдэнэр тэмдэглээ. Ядерно-замбуулинай үе сагай бодото байдал хүнэй эрхэнүүдые хамгаалха зорилгые тон шэнээр харуулжа, тэдэнэй гол шухала эрхые — ажаябаха эрхые найдамтайгаар хангаха асуудал табиһан байна гэжэ үгэ хэлэгшэд мэдүүлбэ. Эдэ хэлсээнүүд үе сагаар шалгагдаа. Гэбэшье ООН-ой гэшүүн-гүрэнүүдэй оройдоол хахад хубинь тэдэниие дэмжээд байна гэжэ уласхоорондын эмхиин түлөөлэгшэд баталһан байха юм. США түрүүтэй баруунай гүрэнүүд уласхоорондын хэлсээнүүдые буруу һургахые хүсэжэ байһанаа элирхэйлэн мэдүүлнэ. Хүнэй эрхэнүүдые баримталдаг байһан тухайгаа худал хуурмагаар мэдүүлдэг, бусадые һургахые эрмэлзэдэг Вашингтоной тусхай тушаалтад бодото дээрээ өөрынгөө орондо, мүн уласхоорондын оршон байдалда эдэ эрхэнүүдые хазагайруулдаг байха юм.

Эрхэнүүд болон сүлөөнүүд тухай хэлсээнүүд Советскэ Союзай Конституци соо, хуули гаргадаг бусад актнууд дотор батадхагдаһан байна гэжэ СССР-һээ ООН-ой дэргэдэ саг үргэлжэ байдаг түлөөлэгшэ А. М. Белоногов мэдүүлбэ. Социалис демократиие саашадань бэхижүүлхэ, хүгжөөхэ талаар КПСС-эй XXVII съезд дээрэ һайшаагдаһан хараа шэглэл хүнэй бүхы эрхэнүүдые гүйсэд дүүрэнээр бэелүүлгын эшэ үндэһэн болоно. ООН-ой Генеральна Ассамблейн боложо байгаа сесси дээрэ СССР болон бусад социалис оронууд уласхоорондын аюулгүй байдалые хангаха талаар шухала үүсхэл гаргаа. Тэрэ али бүхы талаар үргэн ехэ харилсаа холбоо тогтоохые дурадхана. Ядерна болон бусад түхэлэй буу зэбсэгүүдые гүйсэд усадхаха, дэлхэй дээрэ ядерна буу зэбсэг бүтээлгые болюулха, тэрэниие замбуулинай дайдада гаргуулхагүй тухай совет дурадхалнууд бүхы хүнүүдэй үндэһэн ашаа туһада харюусана. Тэдэ бүхы хүн түрэлтэнэй хуби заяанай, ушар иимэһээ хүн бүхэнэй эрхэнүүд болон сүлөөнүүдэй хуби заяанай дулдыдаха ёһотой гол шухала асуудалнуудые шиидхэхэ хүдэлөөнэй харгы замые нээжэ үгэнэ.

ФРЕЛИМО ПАРТ... ЦК-гай ПЛЕН...

МАПУТУ. Фрелимо партиин ЦК-гай онсо яаралтай пленум ноябриин 3-да Мозамбигай Арадай Республикын ниислэл хотын Съездүүдэй ордон соо хүдэлмэреэ эхилбэ. Тэрээндэ хабаадагшад гурбан минута соо дуугай зогсожо, байгша оной октябриин 19-дэ аюул усалда орожо, наһа бараһан Фрелимо партиин Түрүүлэгшэ, НРМ-эй президент Самора Машелэй дурасхаалые ёһолон хүндэлһэн байгаа.

Фрелимо партиин ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн Марселину душ Сантуш пленумые нээлгэ дээрэ үгэ хэлэхэдээ, С. Машел апартеидтэ эсэргүү тэмсэлдэ наһа бараа гэжэ тэмдэглээ. Колониализмда эсэргүү нугаршагүй тэмсэлшэ, Мозамбигай Арадай Республикые байгуулагша, Фрелимо гэжэ марксистско-ленинскэ партиин үндэһэ һуурине табигша, Мозамбигай революциин олондо мэдэрэгдэһэн вождь болоно, тэрэ түүхэдэ оробо гэжэ М. душ Сан... лээ.

С. Машелэй тү...
ро Фрелимо парт...
хэйн национал...
гын хүдэлөөнүүд...
нис болон хүдэ...
партинуудтай ту...
революционно ...
аха дүүгэй хар...
тогтоогоод, ...
жөөжэ байна г...
Сантуш мэдүүлб...
рикын нэгдэ...
«фронт шадар...
тэй, бүлэглэлнүү...
дадаггүй хүдэлө...
бигые холбоог...
рилсаа холбоо...
бэхижүүлхын ...
ехэ тэмсэлшэ ...

Редактор
Р. Б. ГАР...

Союзна тусхай...
нер, Буряадай АССР...
ховно Соведэй Пре...
харюусалгата хүдэ...
шэ
КАЛАШНИКОВ
Кондрат Аф...
гэнтын аюул усал...
дажа, наһа бара...
һаа КПСС-эй ...
дай АССР-эй ...
ведэй Президи...
нүүдэй Совет ...
дүтынь хүнүүд...
шаналан гашууд...
дүүлнэ.
Байгша оной ...
10-да КПСС-эй ...
литическэ гэгээр...
шан сооһоо 14 ...
лүүлэгдэхэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Зоригжуулхы ленинскэ туг» — түрүү бэшэг. «Октябрьда элидхэнэбди» — материалнуудай суглуулбари. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ.

Хоёрдохи хуудаһанда. КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө — материалнуудай суглуулбари. «Ондоо зам байхагүй»— М. Губинай тэмдэглэл. «Соведүүд — арадай засаг» — Л. Цыбиковагай статья. «Бригадна хүрдадхалга» — Л. Левченкын тэмдэглэл. «Ленин тухай үгэ — И. Романовай статья.

Гурбадахи хуудаһанда. Интернационализм манай ажабайдалда. «Иимэ зон хэдэн мянган»—Д. Санжиевай статья. «Буруушаалтын бүдэхи суурян» — А. Праведниковай статья. «Хойто-Муяын шэлэ дабан»— В. Юдинэй тэмдэглэл.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. СЭВ-эй сесси.

Сэнхир экран

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Время. 9.45 — «Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». 10.45—«Хүхюун стартнууд». 11.30 — «Циркачонок» — үхибүүдтэ фильм. 12.30 — Шэнэ һонин (12.35 хүрэтэр). 15.30 — Шэнэ һонин. 15.50 — Баримтата фильмүүд. 16.45 — «Шатарай һургуули». **Улаан-Үдэ.** 17.15 — Киножурнал. 17.25 — Баримтата фильм. 18.15 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа. **Москва.** 18.50 — Футбол. Европын кубогууд. 21.25 — Время. 21.55 — **Агууехэ Октябриин социалис революциин 69 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай суглаан, һайндэрэй концерт.**

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

16.30 — Шэнэ һонин. **Улаан-Үдэ.** 16.35 — Мультфильмнүүд. **Москва.** 17.15 — Г. Свиридов. Патетическэ оратори. 17.50 — Баримтата фильм. 18.35 — С. Танеевэй хоорой зохёолнууд. **Улаан-Үдэ.** 18.50 — Уласхоорондын шэнжэлэл (буряадаар). 19.15 — «Экран» — теле-суглуулбари. 19.45 — «Фитиль». 19.55 — һайндэрэй концерт. 20.30 — Мультфильмнүүд. **Москва.** 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул!». 21.15 — Баримтата фильм. 21.25 — Время. 21.55 — Концерт. 23.05 — «Путь к себе» — 3 серитэй уран һайханай фильм. 3-дахи сери. 00.20 — Баскетбол. Европын чемпионуудай кубок. Эрэшүүл. «Жальгирис» — «Галатасарай» (Турци).

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор — 2-50-96, приемная — 2-54-54, зам. редактора — 2-68-08, зам редактора — 2-62-62, отв. секретарь — 2-50-52, секретариат — 2-66-76; отделы: партийной жизни — 2-60-91, пропаганды — 2-56-23, промышленности и строительства — 2-61-35, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, 2-57-63 информации — 2-34-05, переводов — 2-54-93, писем и селькоров — 2-67-81, корректорская — 2-33-61, выпускающие — 2-35-95. Собственные корреспонденты: п. Баргузин — 91-1-44, г. Закаменск — 34-33, п. Кырен — 91-7-18, Северобайкальск — 35-73 п. Хоринск — 55-6-99.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли. г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35 Н-01330. Заказ № 256. Индекс 04609